

INFORMAČNÍ
SERVIS

SMO

SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Ins

ČASOPIS
SVAZU MĚST A OBCÍ
ČESKÉ REPUBLIKY
28. ROČNÍK
ČÍSLO 6/2020

<http://www.smocr.cz>

**Kompenzační
bonus pro
města a obce**

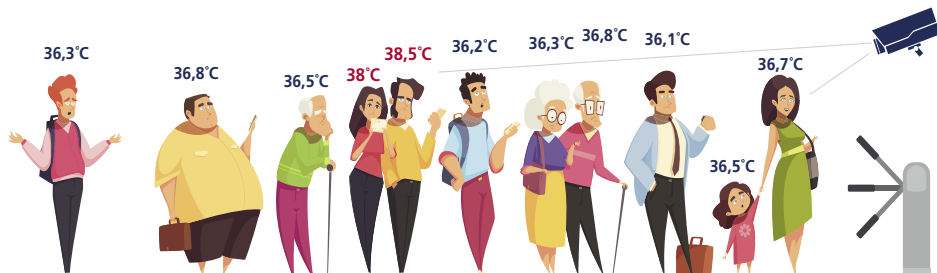
**Dopad
pandemie
koronaviru
na
investiční
aktivity
municipalit**

**Zpracování osobních údajů
v souvislosti s šířením viru Covid-19**

TERMÁLNÍ KAMERA

Včasné odhalení zvýšené tělesné teploty je kritické pro boj s Covid-19. ČD - Telematika přináší systém bezpečného monitoringu

Svět se nadále potýká s pandemií nemoci Covid-19. Včasné odhalení infikovaných osob se ukazuje jako jeden z nejdůležitějších elementů úspěšného boje proti dalšímu šíření nového koronaviru či aspoň jeho zbrzdění. Jedním z prvních příznaků onemocnění může být zvýšená tělesná teplota. Společnost ČD - Telematika uvedla do života řešení založené na automatickém měření teploty pomocí termovizní kamery, které je vhodnou součástí preventivních opatření proti dalšímu šíření nemoci.

„Reagujeme na aktuální situaci a přinášíme řešení, které pomůže ochránit zdraví lidí kolem nás. Jedná se o automatické měření teploty,“ říká Jan Vobora, obchodní ředitel ČD - Telematika. „Pečlivě jsme otestovali produkty několika předních dodavatelů a vybrali řešení, které je kvalitní a zároveň cenově dostupné. Systém může pokrývat rozsáhlejší prostory, ale lze ho využít i pro měření při průchodu turnikety. Měření probíhá rychle a je velmi přesné s dosahem do deseti metrů a možností měřit ve stejném okamžiku až 15 lidí jednou termokamerou,“ dodává Jan Hlaváček, manažer odboru IoT a silniční telematiky.

Obchodní manažer pro bezkontaktní monitoring:
Dana Marçonová | +420 733 691 244
 dana.marconova@cdt.cz | www.cdt.cz

NOVINKA

ASPI Průvodce Samospráva

Všechny relevantní a aktuální informace pro vaši agendu na pár kliknutí na 1 místě

ASPI Průvodce

1. Přehledná navigace všemi agendami vašeho úřadu

2. Dynamický výběr informací k vybranému tématu

3. Výsledný konsolidovaný dokument

Rádi vás s výhodami ASPI Průvodce Samospráva seznámíme. Kontaktujte nás na <http://obchodnici.aspi.cz>

„Po nás potopa?“

Vážené kolegyně a kolegové,

jsem starostou nevelkého města Vítkova, které leží v Moravskoslezském kraji. Za dobu svého působení v této veřejné funkci jsem za více než 21 let nezažil takovou situaci, jaká nastala po 12. březnu, kdy byl vládou vyhlášen nouzový stav. Celých 66 dní zažívala celá naše společnost totální útlum v podobě omezení pohybu, uzavření státních hranic, škol, většiny obchodů. Omezení provozu úřadů, institucí i podniků. Povinnost nosit na veřejnosti roušky, používat desinfekci a podřídit se dalším opatřením.

V současné době se dostáváme do normálních kolejí. Mnohdy to tak také bude, ale z pohledu obcí a měst rozhodně ne. Do konce roku očekáváme razantní pokles příjmů. A to takový, jaký samosprávy nezažily od roku 1989. Jsme prostřednictvím rozpočtového určení daní přímo napojeni na ekonomickou situaci v republice. Je tedy zcela pochopitelné, že hospodářský propad ve společnosti se projeví i v rozpočtech obcí a měst. Tuto skutečnost nikdo nezpochybňuje. Vláda navíc svými rozhodnutími snižuje příjmy samospráv. S těmito kroky rozhodně nemůžeme souhlasit. Přislíbené dotace nenahradí způsobený propad příjmů. Navíc nebude na rozhodnutí samospráv, jak je použít. Budou se muset přizpůsobit vyhlášenému účelu. Pokud dotace vůbec získají.

Ve Vítkově jsme samozřejmě zrušili všechny plánované kulturní a společenské akce. Složitější rozhodování nás čekalo ohledně městského koupaliště. Rozhodli jsme se v tomto roce koupaliště neotevřít. Vedla nás k tomu nejenom nařízená opatření, obavy z opětovného nárůstu nakažených, ale v neposlední řadě i důvody ekonomické. Plánovaná ztráta z provozu koupaliště je ve výši cca 1,2 mil. Kč. Zastupitelstvo města na svém červnovém zasedání bude řešit zapeklitou otázku. Jak snížit výdajovou část rozpočtu o minimálně 15 mil. Kč. Očekávaný propad příjmů je minimálně 10%. Bude dost obtížné rozhodovat, které naplánované investice budeme muset vyškrtnout. Plánované snížení výdajů se týká oprav komunikací, rekonstrukce prostor v kulturním domě na komunitní centrum, opravy bytových i nebytových prostor, školských budov. Také dojde k omezení nákupu a obnovy počítačů, tiskáren, vozového parku...

V neposlední řadě dojde i ke snížení prostředků na individuální dotace pro organizace a spolky. Mnohé zásahy do rozpočtu se budou obtížně vysvětlovat našim občanům a voličům, protože mnohé tyto úsporné kroky se projeví přímo v jejich denním životě.

Na stránkách ministerstva financí jsme ústy ředitele odboru Vnější vztahy a komunikace Ing. Michala Žurovce ubezpečováni: „*Územní samosprávné celky budou mít i letos dostatek finančních prostředků na realizaci svých investičních aktivit. Ministerstvo financí nechystá žádnou úpravu rozpočtového určení daní, která by šla v neprospěch obcí a měst. Investicemi samosprávy podpoří hospodářský rozvoj nejen svého regionu, ale i celé České republiky.*“ Určitě je v zájmu občanů našich obcí a měst i celé společnosti neomezovat investice. Jistě nebudeme účelově omezovat výdaje, ale na druhou stranu musíme být obezřetní v případě využívání úvěrů, byť levných. Naše rozhodnutí musí být zodpovědné. Nedá se předpokládat, že pokles daňových příjmů bude jen otázkou letošního roku. Bude trvat několik let, než se dostaneme na úroveň daňových příjmů roku 2019. Samosprávy mají připraveny mnoho investičních projektů, ale budou muset důsledně zvažovat, zda a v jaké výši využijí úvěry a zvýší tím svoji zadluženost. Musíme být totiž vždy připraveni řešit i nenadálé situace, které mohou nastat. Není možné hospodařit stylem „Po nás potopa“.

Ing. Pavel Smolka
starosta města Vítkov
člen Předsednictva Svazu

Krátké zprávy	4
Prevence a bezpečnost: Vracíme se k „normálu“...	6
Kompenzační bonus vs. města a obce	8
Dopad pandemie koronaviru COVID-19 na investiční aktivity a plány municipalit DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	9
Návrh Víceletého finančního rámce má novou podobu	11
Zpracování osobních údajů v souvislosti s omezením šíření viru COVID-19 nelze brát na lehkou váhu	13
Práce pověřence pro ochranu osobních údajů – rozhovor s Lenkou Grygarovou	15
Starosti starostů: Tetín žije dál	17
Právní poradna	18
Připomínkujeme	19
Z judikatury	20
Představujeme Komisi pro sociální věci a zdravotnictví	22
Předsednictvo Svazu jednalo online 24. dubna 2020	23

ČASOPIS SVAZU MĚST A OBCÍ ČR

Vychází v nákladu 3000 ks zdarma.
Vydává SMO ČR.
Kancelář: Kongresové centrum Praha,
ul. 5. května 1640/65, 140 00 Praha 4,
tel.: 234 709 711, e-mail: zgrajova@smocr.cz.
ID datové schránky: 5fkgwn3
Za zpracování a obsahovou náplň odpovídá redakce.
Grafická úprava a DTP: Vladimír Spívála.
Uzávěrka tohoto čísla 15. 6. 2020.
MK ČR E 14584

Foto titulní strana:
Stanislav Sojka

Ins

Ministryně financí se mýlí: Obce nyní nemohou investovat! Potřebují od vlády tři zásadní změny, aby mohly co nejdříve roztočit kola celé ekonomiky

14. květen 2020, Praha

Tisíce obcí by mohly velmi efektivně numpopovat peníze do lidí a firem. Mohou být nejrychlejším lékem na současnou krizi. Svaz zmapoval situaci a díky unikátnímu průzkumu mezi desetinou všech tuzemských obcí přináší nejen nezkršenou realitu, ale také návrh řešení, jak nastartovat investiční aktivitu měst a obcí, dohromady největších investorů v celé ekonomice.

Obce hospodaří lépe než samotný stát. V posledních letech růstu ekonomiky uměly peníze ušetřit a připravit si zdroje na potřebné investice. Toho si je dobře vědoma i ministryně financí, která dokonce Svazu oficiálně napsala, že není důvod peníze držet, a pokud jich obce mají málo, mají si vzít bankovní úvěry. Taková argumentace je poměrně líceměrná.

„Obce potřebují tři zásadní věci. Za prvé, vláda musí konečně zastavit legislativní chaos. Nikdo prostě nemůže investovat v situaci, kdy se mu rozpočet mění pod rukama prakticky denně. Za druhé, obce by měly mít jednodušší přístup k novým dotačním titulům, zvláště na boj se suchem a na dopravní a technickou infrastrukturu. Také musíme investovat do obnovy a rozšiřování kapacit školských zařízení. A za třetí, obce potřebují, aby se k nim stát choval férově. Jeden den si pláceme, že obce už nepřijdou o žádné další příjmy, další den vláda navrhuje kompenzační bonus, který připraví rozpočty obcí o 11,2 mld. korun. To musí skončit,“ řekl při jednání s ministryní předseda Svazu František Lukl. Tyto tři

požadavky vyplynuly ze zmíněného průzkumu mezi obcemi. Ten také ukázal, že obce už vynaložily na boj s koronavirem zhruba 2 mld. Kč na přímých nákladech a už nyní musely zrušit necelých 10 tisíc projektů v předpokládané hodnotě 8,4 mld. Kč a dalších 23 tisíc v předpokládané hodnotě 27,6 mld. Kč odložit (podrobněji k dotazníkovému šetření viz str. 9, 10). Z dotazníkové šetření plyne také velká nejistota, ve které se města a obce nacházejí.

Oponentní skupina se opět sešla

19. květen 2020, Praha

Po pauze způsobené pandemií koronaviru se opět „naživo“ sešla Oponentní skupina k Jednotnému metodickému prostředí. Hlavní činností této skupiny je oponatura připravovaných metodických dokumentů v jednotlivých oblastech týkajících se nastavování programového období EU fondů. Mezi jejími zástupci jsou zejména potencionální uživatelé – tj. žadatelé o dotace. Přítomní byli informováni o současném stavu přípravy Jednotného rámce pravidel a postupů v rámci fondů EU pro programové období 2021–2027 a o přípravě osnov metodických dokumentů pro programové období 2021–2027 se vztahem k žadatelům a příjemcům. Oproti programovému období 2014–2020 slibuje pro nadcházející období MMR – NOK redukovat počet pokynů a pravidla zjednodušit tak, aby obsahovala pouze funkční prvky. Nově budou ministerstvem vydávány doporučující příručky obsahující příklady dobré praxe z minulých let. Přítomní byli seznámeni s aktuálním stavem přípravy jednotlivých metodických pokynů (MP pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů, MP Řízení výzev

a hodnocení projektů, MP Veřejné zakázky, MP Způsobilé výdaje a MP Finanční toky) a s jejich změnami oproti současnému období. Tyto materiály jsou nyní tvořeny jejich gestory a Svaz bude po jejich do tvoření v případě potřeby jednotlivé pokyny připomínkovat tak, aby obce a města jakožto případní žadatelé měly v nadcházejícím programovém období vyjasněny všechny případné dotazy a nesrovnalosti ještě před podáním projektových žádostí.

Podporujeme bytovou výstavbu

26. květen 2020, Praha

V Kanceláři Svazu se sešel předseda Svazu František Lukl s kolegy ze Svazu podnikatelů ve stavebnictví a ze Svazu českých a moravských bytových družstev. Cílem schůzky byl podpis společně vypracovaného doporučení pro oživení bytové výstavby ve městech a obcích v této těžké a náročné době. Důvod vypracování toho-

to dokumentu je jasný, jde o udržení chodu národní ekonomiky ve všech úrovních a oblastech a restart bytové výstavby.

„Jsmo připraveni investovat do obecní bytové výstavby, jen potřebujeme jednoznačnou podporu od státu,“ konstatoval František Lukl. „Bytová družstva představují jeden ze základních pilířů dostupného bydlení ve všech vyspělých zemích Evropy,“ upozornil předseda Svazu českých a moravských bytových družstev Jan Vysloužil, který také řekl, že nevidí důvod, proč by to tak nemohlo být i u nás. Jako klíčovou při restartu ekonomiky vidí roli ve stavebnictví i prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví Jiří Nouza. Koordinace všech tří subjektů by měla být ku prospěchu věci.

Videokonference MMR s městy ITI a Svazem

27. květen 2020, Praha

Koncem května proběhlo online jednání zástupců Ministerstva pro místní rozvoj, budoucích aglomerací ITI a Svazu. Obsa-

hem bylo zejména sdílet se zástupci aglomerací informace spojené s dopadem pandemie koronaviru COVID-19 na investiční možnosti a novinky spojené s přípravou budoucího programového období. Ministerstvo v úvodu jednání přítomně informovalo o proběhlém jednání s Evropskou komisí, kde byla Česká republika vyzdvížena mezi pilotní země z pohledu na plánování územní dimenze v budoucím programovém období. Ze všech evropských zemí je ČR v současné chvíli nejdále s jejím nastavením, naopak byla ovšem Evropská komise překvapena, že v budoucím programovém období se v současné době neplánuje podpora aglomerací ITI z Evropského sociálního fondu. Ministerstvo proto přislíbilo další diskusi na toto téma. Dále informovalo o tom, že s ohledem na vnitřní převody na úrovni operačních programů nehrozí, že by došlo k převodům mezi jednotlivými operačními programy z důvodu pandemie koronaviru COVID-19. Svaz toto stanovisko vítá, jelikož si uvědomuje, že v současné době, kdy je opakovaně ubíráno z financí určených pro města a obce, je vítaná jakákoli podpora ze strany řídicích orgánů. Z diskuse s aglomeracemi ovšem i přes to vyplynulo, že města žijí v nejistotě a začínají plánované investice omezovat (viz výsledky dotazníkového šetření na str. 9, 10). V závěru jednání byli přítomní informováni rovněž o dalších plánovaných krocích s nastavováním územní dimenze. Ministerstvo deklarovalo, že k dalšímu posunu bude možné dojít až po zveřejnění nového návrhu Víceletého finančního rámce, jelikož vybrané řídicí orgány do té doby nejsou ochotny téma diskutovat. Svaz tento jejich postoj chápe, nadále ovšem upozorňuje na svůj požadavek, aby materiál Územní dimenze v operačních programech byl pro všechny řídicí orgány závazný.

Obecní rozpočty se ocitají v paralýze, v květnu se příjmy propadly více než o třetinu. Vládo, jednej!

31. květen 2020, Praha

Svaz dokončuje sběr reálných dat ohledně obecních rozpočtů v květnu. Už první čísla jsou šokující: propady příjmů dosahují běžně 35%. Na vině jsou opatření Ministerstva financí, která dopadají na obce. Pokud v předchozím velkém průzkumu (viz dotazníkové šetření str. 9, 10) starostové potvrzovali, že ruší nebo zastavují investice, v květnu se propady příjmů promítají i do běžné činnosti. Paradoxně se tyto problémy nejvíce týkají aktivních obcí,

kteří investují do svého rozvoje. „Zastupuji malou obec (337 obyvatel) a meziroční propad byl za květen skoro 34%. Žádné úspory nemáme, snažíme se peníze investovat a doplňovat o dotační prostředky, protože v nastaveném systému financování je to pro nás jediná možnost, jak vůbec některé projekty realizovat. Bohužel nám stát bere část získaných prostředků zpět, a de facto jsme trestáni za to, že rozvíjíme naše území, budujeme infrastrukturu atd. Případný další propad v daňových příjmech bude pro naši obec katastrofální,“ napsala Svazu starostka malé obce v Olomouckém kraji. „Jednoduše řečeno: dosud jsme se jako starostové vzdávali připravených investic, teď přemýšlíme, jak budeme financovat běžnou údržbu. Pro města a obce je to pohroma, a ještě větší pro obyvatele, kteří v nich žijí. Proto žádám vládu, aby okamžitě konala a umožnila obcím naplňovat své poslání,“ vyjádřil se k situaci František Lukl (navazující článek s posunem v čase viz str. 8, 9).

Výměna zkušeností se slovenským ZMOS v čase koronaviru

on-line jednání v době pandemie

Od dubna tohoto roku byla zahájena činnost Platformy pro výměnu zkušeností mezi Svazem a ZMOS (Združenie miest a obcí Slovenska). Tato spolupráce si klade za cíl výměnu zkušeností a poznatků v aktuálních tématech, která řešíme jak v souvislosti s pandemií COVID-19, tak v souvislosti s dalšími oblastmi naší činnosti. S ohledem na situaci bylo nezbytné přistoupit k jed-

nání prostřednictvím videokonferencí, což sice bylo trochu náročnější, ale velice přínosné. Dlužno dodat, že spolupráce s našimi slovenskými partnery opět jednoznačně ukázala, že máme společná témata, která nás spojují, a můžeme si být vzájemně velmi nápomocni v hledání řešení.

Na prvním setkání, které se uskutečnilo 22. dubna t. r., se ředitelé z obou stran shodli na přínosnosti této spolupráce a deklarovali vůli rozvíjet ji i do budoucna v podobě užší peer-to-peer (tj. vzájemně si rovné, rovný s rovným – pozn.) spolupráce jak mezi volenými zástupci a orgány Svazu a Združenie, tak na bázi neformálních kontaktů mezi odbornými garanty pro již specifická témata. Od slova bylo ihned přikročeno k činům a již v průběhu dubna a května t. r. proběhlo celkem osm videokonferencí k tématům, jako např. financování obcí, životní prostředí, doprava, sociální služby, veřejné zdraví, sport a územní plánování či kultura a cestovní ruch. Slovenští partneři s námi konzultovali jak problémy dlouhodobé, tak i aktuální. Z aktuálních problémů byla kupříkladu vedena žhavá diskuse na téma financování sociálních služeb a realizace sociálních služeb u nás a připravované změny. Komunikovaným tématem bylo například i odpadové hospodářství a ochrana krajiny před suchem a kůrovcem. Stranou nezůstala ani kultura a cestovní ruch jakožto oblast nejvíce nyní postižená posledními událostmi. Diskuse byla vedena nejen na vzniklé obrovské ztráty, na možnosti jejich sanace, ale jedním z témat byla i spolupráce partnerských měst Slovenska s námi a třeba i výpadek z příjmu z poplatku z pobytu a dopady tohoto výpadku na chod měst a obcí. Jednoznačným společným a dlouhodobým tématem provázejícím všechny diskuse bylo (a stále bude) financování a pomoc státu. Musíme také upozornit, že diskuse dále probíhají a probíhat budou – s našimi kolegy se ZMOS a partnery z řad tamních zástupitelů si máme ještě mnoho co říci.

Obrovským přidruženým přínosem je mimo výměny zkušeností a hledání dobré praxe včetně inspirace to, co se kde dělá ještě lépe, i vzájemné provázání se a získání kontaktů. Byť jsme již dlouhá léta samostatnými státy, stále máme k sobě velice blízko nejen s ohledem na obdobné kulturní a společenské prostředí, ale i právní prostředí. A závěrem je nutno podtrhnout, že není nad osobní kontakt a osobní výměnu informací, zkušeností, ale i strastí a problémů. O další naší spolupráci budeme průběžně informovat.

Vracíme se k „normálu“...

Pro toto vydání Informačního servisu jsme se rozhodly (autorky rubriky – pozn. redakce), že budeme věnovat pozornost postupnému návratu na pracoviště a práci s veřejností v kontextu s prováděním bezpečnostních opatření. Je zřejmé, že to není jednoduché, a to zejména tam, kde dochází ke styku s veřejností. Při tom všem je nutné zachovávat určitou rozumnou míru pro všechny postupy, vyrovnat se s novými procesy a dbát nejenom zachování dobrého stavu fyzického, ale i psychického. A tak jsme se rozhodly oslovit odbornici na úrovni nejvyšší, a to MUDr. Jarmilu Rázovou, Ph.D., pověřenou hlavní hygieničku ČR, která byla natolik laskavá, že si ve svém nabitém programu vyhradila na náš rozhovor čas.

Pani doktorko, setkali jsme se v posledních měsících s úplně novou situací, která nás pořád provází, a jsme nuceni ji přizpůsobit svoje chování a životy. Tzv. pandemie onemocnění COVID-19 nám ukázala nejen naše slabiny, ale i naše silné stránky. Jak proběhla situace vnímáte Vy jako epidemioložka a hygienička?

Poslední měsíce byly samozřejmě náročné. Ale jsem přesvědčena, že jsme si vedli skvěle. Dokazuje to i stav, ve kterém se nyní jako ČR nacházíme. Vzhledem k příznivé epidemiologické situaci se nám daří dodržovat rozvolňování plošných opatření, v některých případech jsme mohli uvolňování dokonce urychlit. Bez ohledu na dobrý průběh epidemie nás tato situace opět upozornila, že je třeba cílit svou pozornost na oblasti, které jsme doposud nebyli nuceni významně řešit. Nacházeli jsme se v situaci, u níž nikdo nedokázal s naprostou jistotou říci, co je dobře a co ne. Ještě jsme v našich generacích podobnou situaci nezažili, učíme se v podstatě v průběhu získáváním zkušeností. Obrovský benefit, který si jako společnost odnášíme, je bezesporu to, že každý z nás umí aplikovat preventivní hygienické postupy, a sice pravidelnou dezinfekci, mytí rukou, dodržování odstupů a nesdružování se, nošení ochrany dýchacích cest apod.

Seznámily jsme se s Pokyny pro návrat na pracoviště vydanými European Agency for Safety and Health at Work, které jsou spíše jen takovým vodítkem. Jak tyto pokyny vnímáte?

Jedná se o obecné pokyny, na co se zejména na pracovištích, ale i u zaměstnanců samotných, zaměřit. Nová situace nás postavila i před nová řešení. Například výkon práce z domova nebyl do této doby tak častý, dezinfekce byla vždy považována za nutnou především ve zdravotnictví, potravinářství či souvisejících odvětvích. Nebo i samotné užívání roušek, to bylo na veřejnosti nemyslitelné, a spíše takové osoby, jež je nosily, byly terčem pozornosti. A najednou se v rámci několika dní vše obrátilo. Vývojem situace jsme byli donuceni vnímat tato ochranná

opatření jako potřebná pro každodenní fungování.

Vámi zmíněné pokyny jsou definovány v obecné rovině a upozorňují zejména na místa, která se v praxi ukázala jako problematická, příkladem je zajištění dostatečné hygieny na pracovišti či věnování pozornosti duševnímu zdraví zaměstnanců. Je samozřejmě už na samotných zaměstnavatelích, jak pravidla na svých pracovištích nastaví. My jsme pro tento účel vydali řadu konkrétních doporučení, která najdete na našich stránkách ke koronaviru, v sekci Pro zaměstnance a zaměstnavatele: <https://koronavirus.mzcr.cz/informace-pro-zamestnance-a-zamestnavatele/>.

Dovolte nám se vrátit ke kancelářským pracím, ty právě obce řeší mnohdy nejvíce. Jaká je dle Vašeho názoru taková zlatá střední cesta, kudy jít při zajištění hygieny?

Každé pracoviště je nepochybně jiné. Nicméně souhrnně lze říci, že naprostým základem je časté mytí rukou teplou vodou a mýdlem, dezinfikování rukou, užívání jednorázových papírových utěrek, protože společný ručník není hygienicky vhodný. Určitě je nutné dbát na udržování odstupů, pokud se někdo necítí dobře, nebude se na pracovišti zdržovat a neprodleně tuto informaci sdělí svému nadřízenému a svému lékaři. Dalším příkladem, kde vyvstává riziko, je i sdílení kancelářského materiálu, např. propisovacích tužek, které jsou zpravidla z plastového nebo kovového materiálu, častá dezinfekce

klik u dveří, sdílení počítačů a jejich příslušenství, telefonů atd. Většina doporučení plyne z běžných zásad hygienického chování, které bychom měli zachovávat i v době, kdy nám přímé nebezpečí nehrozí. Co se týká kancelářských návyků, určitě je nezbytná správná hygiena rukou, eliminace osob s podezřením na

nakažlivé onemocnění na pracovišti, dodržování odstupů a dalších opatření, jak už jsem zmínila.

Pro samotné nastavení konkrétních procesů je možné požádat o pomoc odborníky, ať už z řad veřejné správy či soukromých subjektů, neboť aktualizace hodnocení rizik a vytvoření plánu nám návrat k běžným činnostem může v mnohém usnadnit.

A jak je třeba přistupovat k veřejnosti na úřadech, co byste doporučila?

Zajištění hygieny ve vztahu k veřejnosti je obdobné. Rozhodně je vhodné zajistit možnost dezinfekce rukou pro veřejnost, často dezinfikovat společné prostory, vyhradit psací potřeby výlučně pro veřejnost či zabezpečit oddělení pracovníků od veřejnosti bariérami. Současně je vhodné veřejnost dostatečně informovat zveřejněním pokynů a opatření proti šíření onemocnění COVID-19, ale to se již děje. Nicméně, ani takto nelze podchytit všechny situace, například při vyřizování občanského průkazu či pasu bude situace odlišná, či kupříkladu při ústních jednáních v přestupkových řízeních. Základ je vždy však shodný – udržovat základní hygienická pravidla.

Zjevně bude a je třeba přijmout i další organizační opatření, bude nutné hledat vhodné prostory pro osobní jednání, které budou prostornější, aby mohli být účastníci dále od sebe, bude nutné zajistit přístup k umyvadlům za účelem mytí rukou i pro návštěvníky atd. Právě proto,

jak jsem již zmiňovala, je vhodné na pracovišti provést aktualizaci hodnocení rizik a zpracovat plány pro další procesy a v nich jednoznačně definovat jednotlivé postupy s poukazem na specifika jednotlivých z nich a s ohledem na zajištění bezpečnosti vůči zaměstnancům i veřejnosti.

Nová situace nám přinesla i umožnění v řadě případů práce z domova, možnost konání videokonferencí, větší využívání datových schránek a e-mailů, respektive elektronické komunikace vůbec. Existují dle Vás i tady určitá rizika, na něž je nutné upozornit?

Pravdou je, že v současné době je práce prostřednictvím elektronických prostředků běžná a v souvislosti s posledními událostmi se její využití maximálně zintenzivnilo. Pokud bych se věnovala jen otázce elektronických prostředků, zde jsou rizika minimální. Díky práci na dálku dochází k určité eliminaci rizik v mnoha oblastech, nejen epidemiologických.

Jiná otázka je práce z domova. Předně ne pro všechny profese je možná, ale ani ne pro všechny zaměstnance ve vhodných profesích je žádoucí. Budu-li teď mluvit o zaměstnancích, u nichž je možná s ohledem na jejich profesi, je nutné práci z domova organizačně zvládnout (stanovím si čas, kdy pracuji a místo, které je vyhovující) a mít dostatek sebekázně. Pro některé zaměstnance může práce z domova a odloučení od kolektivu znamenat psychické potíže, natož pokud byl omezen pohyb na veřejnosti. Pak je zde druhá skupina zaměstnanců, kteří takové řešení vítají, neboť je pro ně v mnoha ohledech výhodnější. A nemyslím jen ty, kteří mají v současné době ve své domácnosti tzv. rizikové osoby, ale i příbuzné osoby, které mají v péči.

Důležitým faktorem je i dostatečný psychosociální kontakt s kolegy a týmem prostřednictvím elektronických aplikací. O tomto hovoří ostatně i dokument European Agency for Safety and Health at Work. Setkali jsme se jak s negativními, tak i kladnými ohlasy na umožnění práce z domova zejména od těch, co tak mohli pracovat a současně se starat o své děti či blízké. Vše má své pro a proti. Je však třeba sledovat jak na pracovištích, tak při práci z domova, nejen fyzickou, ale i psychickou stránku problému, která se nedá unifikovat na všechny zaměstnance stejně, ale je vždy odvislá od konkrétního zaměstnance. Do budoucna bude nutné naučit se fungovat i vzdáleně, v řadě profesí, a hledat na tom pozitiva. Jsem přesvěd-

čena, že pro některé skupiny zaměstnanců to je velmi přínosné, neboť nebudou postaveni před dilema rozhodnout se, zda dají přednost rodině a blízkým na úkor snížení či ztráty výdělků, či práci na úkor svých dětí a blízkých a jejich ohrožení. A možná nás to posune i ve vnímání matek a pečujících osob jako zaměstnanců.

Jaký je Váš postoj k nošení roušek? Ozývají se hlasy, které mluví i o jejich škodlivosti.

I zde musíme brát v potaz určitou míru nejen opatrnosti, solidárnosti, ale i selského rozumu. Určitě nelze mluvit o přínosu, pokud bychom měli roušku z nepropustného materiálu několik hodin na ústech a nosu či bychom byli v roušce 24 hodin v kuse. Ale pokud se pohybujeme ve větším počtu osob, kde jsme si blízko, je pak vhodné chránit sebe i ostatní. Pokud cítíme, že není něco v pořádku a není nám dobře, mělo by se stát samozřejmostí, že si nasadíme roušku při kontaktu s ostatními. Podívejte se například na některé země, kde je to naprosto běžné. Tady to bylo dlouho stigmatizováno a bráno jako něco nezvyklého. Je třeba si uvědomit, že nejen nyní v souvislosti s COVID-19, ale i v budoucnu je vhodné při šíření různých onemocnění této možnosti využívat. A opět upozorňuji, řídíme se zdravým rozumem. Pokud jsme v lese a okolo nás není živáčka, nepotřebujeme roušku, ba naopak, dýchejme čerstvý vzduch. Ale pokud se tlačíme v dopravním prostředku, zvažme důležitost ochrany sebe i ostatních.

Správně jste zmínila slovo „stigmatizace“. Zavnímala jste tento jev v souvislosti s onemocněním COVID-19?

To se nedá přímo takto říci, ale asi všichni vnímáme, že zde byla a stále s námi je velká obava až strach. A to je možná svým způsobem dobře. Je třeba mít aspoň trochu obavy, neboť to nás žene k hlídání se a dodržování řady hygienických opatření. Na druhou stranu, není třeba žít ve strachu, spíše s obezřetností. Například pokud je někdo v našem okolí nemocen, je třeba se chránit. Kromě toho není nutné nemocné soudit, rozhodně to nebyla jejich volba, a proto jim nemoc nelze klást za vinu. Z epidemiologického pohledu mohou říci, že jsou naše možnosti do jisté míry omezené, spoustu věcí můžeme svým chováním ovlivnit, ale pořád existuje velká míra toho, co objektivně ovlivnit nelze. Proto je třeba být obezřetný a dodržovat základní hygienická a protiepidemická opatření, která nás a naše okolí ochránit mohou.

Pokud bychom vše shrnuly, co byste doporučila našim čtenářkám a čtenářům, zástupcům územních samosprávných celků a občanům na závěr jako hygienička a epidemioložka?

Neexistuje univerzální účinné doporučení. Doba se neustále mění. Měli bychom hledat rovnováhu mezi bezstarostností a strachem z podobných onemocnění. Jak jsem již zmínila, obezřetnost je na místě, ale panika nikoliv. Psychickou pohodu nelze v žádném případě opomíjet. Psychické zdraví jde ruku v ruce se zdravím fyzickým. Události posledních měsíců nás také zpomalily a mnohé reakce z mého okolí ukázaly, že to pro některé bylo i přínosem. Zjistili, že lze spoustu věcí skloubit, dá se pracovat vzdáleně i z kanceláře, je možné komunikovat na dálku, byť osobní kontakt je nenahraditelný.

Dnes je jisté, že musíme více myslet na hygienu a dezinfekci prostor. Zjistili jsme, že je dobré trávit více času v přírodě, sportem a fyzickými aktivitami či s našimi blízkými. Někteří z nás to možná díky spěchu a vytíženosti ze svého programu vyloučili. V tom byla karanténní opatření určitě prospěšná.

Jako epidemioložka a hygienička bych doporučila, abychom byli nadále opatrní a jak na pracovištích, tak i v osobním životě dodržovali nadále již zažitá základní hygienická opatření. A abychom mysleli na vyváženost nároků, jež na sebe klademe, dbali na svou psychickou i fyzickou stránku, a samozřejmě sledovali i nadále aktuální dění.

Paní doktorko, my moc děkujeme za Váš čas a vstřícnost, rady i krásná slova.

Vážené čtenářky a vážení čtenáři, ujistili jsme se, že neexistuje univerzální návod, jak se vyvarovat nákaze onemocněním COVID-19. Ale je zjevné, že duševní a fyzická pohoda nám může pomoci s bojem proti čemukoliv. Víte, snažíme se naše poslední příspěvky ladit spíše do formy doporučující a klidné, neboť jsme přesvědčeny, že jste nyní pod silným tlakem z mnoha stran. Dříve bylo blížící se období bráno jako tzv. oddychové, okurková sezóna. A tento rok je vše úplně jinak. Snad jste si u našeho příspěvku aspoň trochu oddechli, uvědomili se, že naše zdraví a životy nelze nikdy na 100 % proplánovat a slova paní doktorky Rážové Vás inspirovala k dalšímu konání.

za Legislativní a právní sekci Svazu
Alena Klimtová a Claudie Varhol

Kompenzační bonus vs. města a obce

Všichni máme v živé paměti, jak v březnu letošního roku v naší zemi i po celé Evropě docházelo k přijetí celé řady mimořádných opatření, která vzešla z rozšíření onemocnění koronaviru SARS-CoV-2. V důsledku přijatých opatření došlo k zásadním a bezprecedentním restrikcím, které v České republice neměly obdoby. Vláda začala činit kroky k tomu, aby restrikce zmírnila nebo kompenzovala. Nelze tak ale činit na úkor měst a obcí.

Restrikce měly výrazný dopad na sociální a ekonomické poměry v České republice. Aby vláda tyto dopady co nejvíce zmírnila, přijala řadu speciálních zákonů, které měly za úkol zmírnit či kompenzovat finanční újmy také podnikatelskému a zaměstnaneckému prostředí. Jedním z nástrojů pomoci se stal zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu, v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, který umožnil rychle a plynule vyplácet kompenzace osobám samostatně výdělečně činným, a to formou kompenzačního bonusu na vrub inkasa daně z příjmů ze závislé činnosti. Daň z příjmů ze závislé činnosti je tzv. sdílená daň, z jejíhož výnosu přísluší 23,58 % obcím, 8,92 % krajům, 1,5 % obcím a zbývající část náleží státnímu rozpočtu. Územní samosprávné celky se tak rovněž podílely/podílejí na financování výplaty kompenzačního bonusu, což mělo/má negativní dopad na výši jejich daňových příjmů, konkrétně na příjem z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.

Původně jednorázová finanční pomoc byla v druhém kroku prodloužena o další bonusové období od 1. května do 8. června 2020. Následně ve třetí etapě došlo k rozšíření okruhu subjektů kompenzačního bonusu také o malé společnosti s ručením omezeným.

První fázi kompenzačních bonusů starostové akceptovali

Proces schvalování těchto zmíněných mimořádných zákonů probíhal ve stavu legislativní nouze, tedy Svaz měst a obcí nebyl v rámci řádného přímomínkového řízení

osloven s možností uplatnit k návrhu připomínky. Schvalování první fáze kompenzačního bonusu proběhlo za situace celkové nejistoty a potřeby rychlé pomoci. Rychlá reakce vlády a pomoc potřebným byla v rámci krize klíčová a často dopomohla finančně překlenout zmíněné období celé řadě subjektů, které ji rychle potřebovaly.

O tom, že kompenzační bonusy budou financovány z peněz obcí, měst a krajů nejdříve představitelé samospráv vůbec nevěděli, jelikož se neměli možnost k textům dostat z důvodu stavu legislativní nouze. Přesto samotná podpora financovaná ze sdílených daní, tedy také z financí náležících obcím a krajům, byla v první fázi územně samosprávnými celky akceptována a byla projevena logická solidarita v krizové době. Územně samosprávné celky si byly a jsou vědomy své spoluúčasti na řešení koronavirové krize a vždy měly vůli se na vzniklých ekonomických škodách podílet (mimo jiné např. individuální podporou obyvatel a podnikatelů v jednotlivých obcích a městech). Počítáno ale bylo s tím, že se bude jednat o jednorázový zásah do sdílených daní.

S druhou a třetí fází kompenzačních bonusů však již souhlasit nešlo

Se schvalováním druhé a především třetí etapy kompenzačních bonusů starostové i někteří zákonodárci (např. na půdě Senátu předseda Vý-

boru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Vladislav Vilímec, který je zároveň předsedou Finanční komise Svazu) vyjádřili svůj zásadní nesouhlas s tím, že obce přijdou o výrazné finanční prostředky, které budou samosprávám chybět nejen na provoz, ale také na tak potřebné investice. Celkové odhady dopadů koronavirové krize do daňových výnosů obcí a krajů dosahují až 20 %, což v zásadě pro obce představuje neúnosnou mez. Po schválení třetí etapy kompenzačních bonusů v Poslanecké sněmovně se územně samosprávných celků zastal Senát a vrátil předkládanou novelu zpět do Poslanecké sněmovny, aby se při vyplácení kompenzačních bonusů „nesahalo“ na finance obcí a krajů.

Nejvyšší představitelé Svazu měst a obcí, Sdružení místních samospráv a Spolku pro obnovu venkova spolupracovali a vyzývali vládu ČR a jednotlivé poslance, aby přijali taková opatření, která navrátí finance zpět do rozpočtů samospráv. Dokonce společně vyhlásili na den projednávání zákona černý den pro obce a kraje. Projednávání vráceného předpisu bylo na pořadu dne 26. května a samotné jednání bylo ve Sněmovně vyhocené a trvalo do pozdních večerních hodin. Přesto se vládě podařilo přehlasovat a prosadit původní znění, tedy dále bylo zachováno vyplácení kompenzací pro živnostníky a nově pro malé společnosti s ručením omezením ze sdílených daní.

V následujících dnech Svaz měst a obcí a další sdružení hájící zájmy českých municipalit i jednotlivé starostky a starostové jak v mediálním prostoru, tak při intenzivních jednáních s členy vlády požadovali odpovídající kompenzace pro územní samosprávy, jež vyplácením kompenzačních bonusů přišly o mnoho miliard jim náležejících.

1200 Kč

Zvrat a konec nejistoty obcí? Vládní podpora přislíbena

Vláda vyslyšela výzvy samospráv a na svém jednání dne 8. června 2020 schválila poskytnutí jednorázového nevratného příspěvku ze státního rozpočtu obcím včetně hlavního města Prahy, který je určen na zmírnění poklesu daňových příjmů v roce 2020 v souvislosti s epidemií koronaviru. Výše příspěvku pro každou obec bude činit součin částky 1200 Kč a počtu obyvatel obce podle bilance obyvatel ČR zpracované Českým statistickým úřadem k 1. lednu 2020. Příspěvek

nebude účelově určen a nebude podléhat vypořádání se státním rozpočtem. Obce ho budou moci použít dle svého uvážení, např. na dofinancování výpadku daňových příjmů do oblasti investic, kofinancování dotací, popř. provozních výdajů. Obce nebudou muset o zmiňovaný příspěvek žádat, protože proces poskytnutí příspěvku bude určen zvláštním zákonem. Konkrétně finanční prostředky poskytne Ministerstvo financí z kapitoly Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu prostřednictvím kraje, v jehož správním obvodu se obec nachází. Příspěvek poukáže Ministerstvo financí krajům

do 60 kalendářních dní od nabytí účinnosti tohoto zákona. Kraje převedou příspěvek obcím do 5 pracovních dní na jejich účty vedené u České národní banky podřízené Státní pokladně.

Jedná se pouze o první krok. Další body, o kterých chce Svaz s vládou jednat, jsou nasměrování dotačních programů a zastavení legislativní nejistoty. Další opatření už nesmějí negativně zasahovat do příjmů samospráv.

*Legislativní a právní sekce
redakčně upraveno*

Dopad pandemie koronaviru COVID-19 na investiční aktivity a plány municipalit

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Přímé náklady na protipandemická opatření v důsledku COVID-19, které vydaly města a obce v rámci celé ČR, činí téměř 2 mld. Kč. Města a obce se v důsledku pandemie rozhodly odložit 23 tisíc investic a téměř 10 tisíc investic vůbec nerealizovat.

Ve dnech 4. až 12. května 2020 uspořádal Svaz rozsáhlé dotazníkové šetření, které se týkalo problematiky dopadů pandemie koronaviru (COVID-19) na investiční aktivity a plány municipalit a rovněž na samotné dopady pandemie na hospodaření měst a obcí. **Tento průzkum byl realizován ještě v době, kdy nebyla veřejně známa opatření vlády týkající se kompenzačního bonusu pro živnostníky a společníky malých firem. Tedy informace poskytnuté městy a obcemi nejsou ovlivněny touto skutečností, která si vyžádá další přehodnocení investičních záměrů.**

Kdo se do šetření zapojil?

Celkově se dotazníkového šetření do 12. května zúčastnilo 382 měst, obcí a rovněž městských částí či městských obvodů, dalších 50 municipalit poskytlo data prostřednictvím e-mailové korespondence. Po výše uvedeném termínu se k průzkumu připojilo dalších 40 měst a obcí. Získaná data byla standardními statistickými metodami promítnuta v rámci „modelu SMO“ tak, aby šetření zohlednilo všechny samosprávy v rámci celé ČR. Z hlediska velikostních kategorií a statusu se do průzkumu zapojily všechny kategorie municipalit. Zúčastnilo se jej 16 z 26 zákonem stanovených statutárních měst, třetina z měst nad 10 tis. obyvatel, šestina z měst a obcí v kategorii od tisíce do 10 tisíc obyvatel a některé

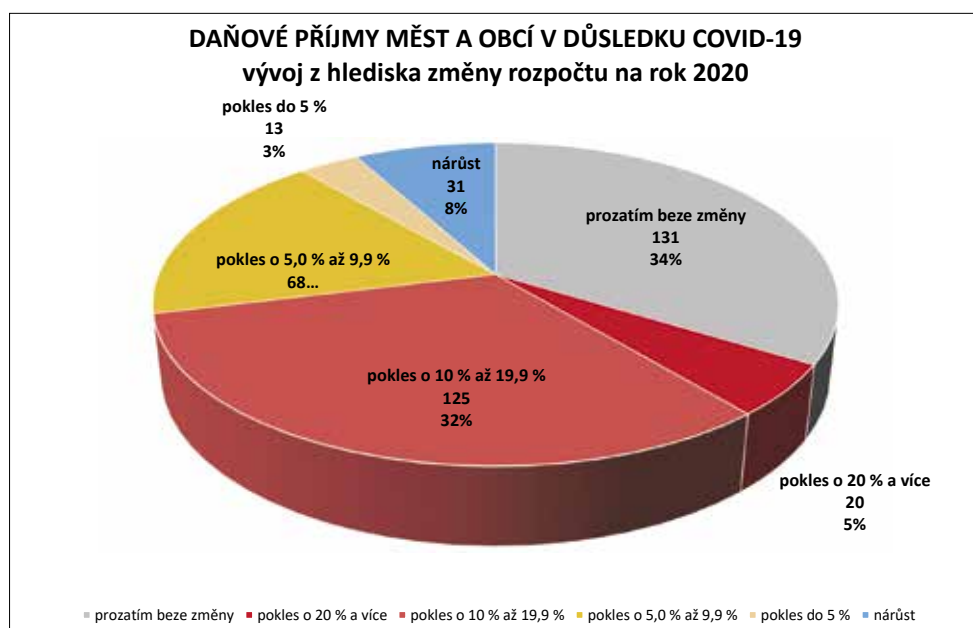
městské části či městské obvody statutárních měst.

Co z dotazníkového šetření vyplynulo? Jakých investic se obce vzdávají především?

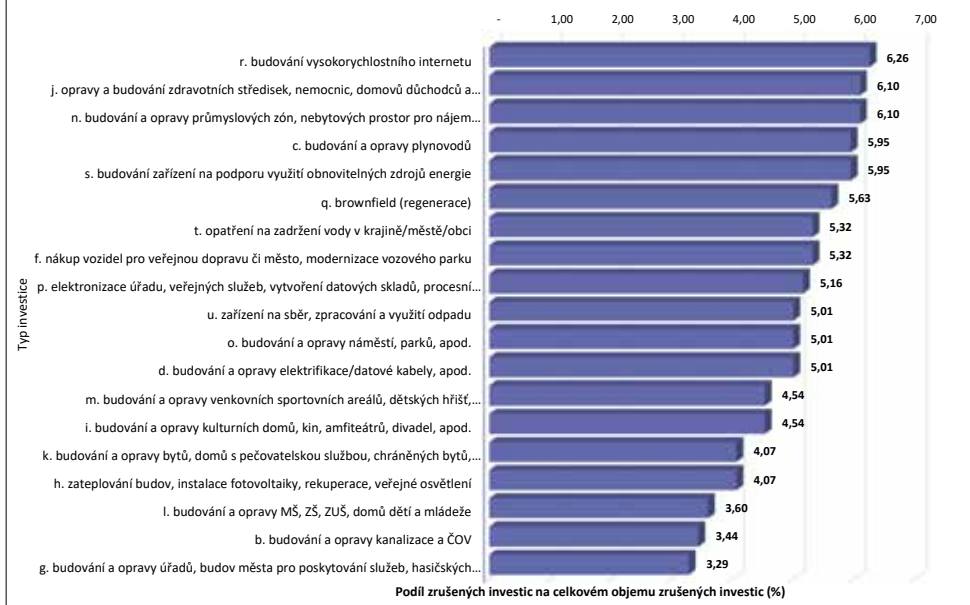
Z výsledků vyplývá, že v rámci celé ČR se města a obce rozhodly v tomto a příštím roce odložit 23 tisíc investic a téměř 10 tisíc investic nerealizovat. Projektovaná výše zrušených investic činí 8,4 miliardy Kč. Souhrnná částka odložených investic je ve výši 27,6 miliardy Kč. 40 % zúčastněných municipalit přesouvá ale-

spoň jednu ze svých investic do dalších let. Pětina měst a obcí některou z investic úplně ruší.

Z hlediska typů investic a jejich finanční náročnosti se jedná o pestrý mix od drobných projektových záměrů až po velké infrastrukturní projekty. Nejvíce rušených investic spadá do kategorie budování vysokorychlostního internetu. Dále se jedná o investice na budování zařízení pro využití obnovitelné energie, opravy zdravotnických středisek, nemocnic, domovů důchodců či na vytváření průmyslových zón a podnikatelské infrastruktury.

ÚPLNĚ ZRUŠENÉ INVESTICE MĚST A OBCÍ pro období 2020 a 2021 v důsledku COVID-19

10 tisíc obyvatel (vyjma statutárních) byla průměrná výše 47,4 mil. Kč. Města a obce v rozmezí 1000 až 10 000 obyvatel dlužily věřitelům průměrně 16,1 mil. Kč. Obce s počtem nižším než tisíc obyvatel dlužily v průměru 3,9 mil. Kč.

Jakou pomoc by obce přivítaly od státu?

Na otázku, jaká podpora státu nebo jiná podpora by vašemu městu či obci pomohla, aby nemusely být omezovány investiční plány (s možností více odpovědí), tři čtvrtiny měst a obcí odpovědělo, že by uvítalo rozšířené možnosti podpory z národních či evropských dotačních titulů. Z tohoto počtu municipalit by pro polovinu bylo přijatelné, aby podpora z dotačních prostředků měst a obcí dosáhla alespoň 75 % celkové částky dotace. 37,9 % respondentů by bylo pro změnu RUD ve prospěch měst a obcí. Pětina účastníků průzkumu by uvítala návratnou finanční pomoc od státu a obdobný počet garancí státu za úvěry měst a obcí. Pouze 5,5 % odpověděvších by bylo pro financování se zapojením privátních zdrojů (PPP projekty). Z hlediska vytváření národních dotačních titulů by obce a města uvítaly především ty zaměřené na budování a opravy pozemních komunikací (místních komunikací), opravy a budování kanalizací a ČOV a rovněž tituly řešící problematiku sucha a zadržování vody v krajině. Dále si respondenti stěžují na značnou administrativní náročnost realizace projektů jak z národních, tak zejména evropských zdrojů.

zpracoval Jakub Cach

Odkládat na příští období budou města a obce především investice na budování a opravy pozemních komunikací a s ní související infrastruktury, rovněž na budování a opravy ČOV a kanalizace a také na opravy budov ZŠ, MŠ a dalších školských zařízení a opravy a budování sportovišť.

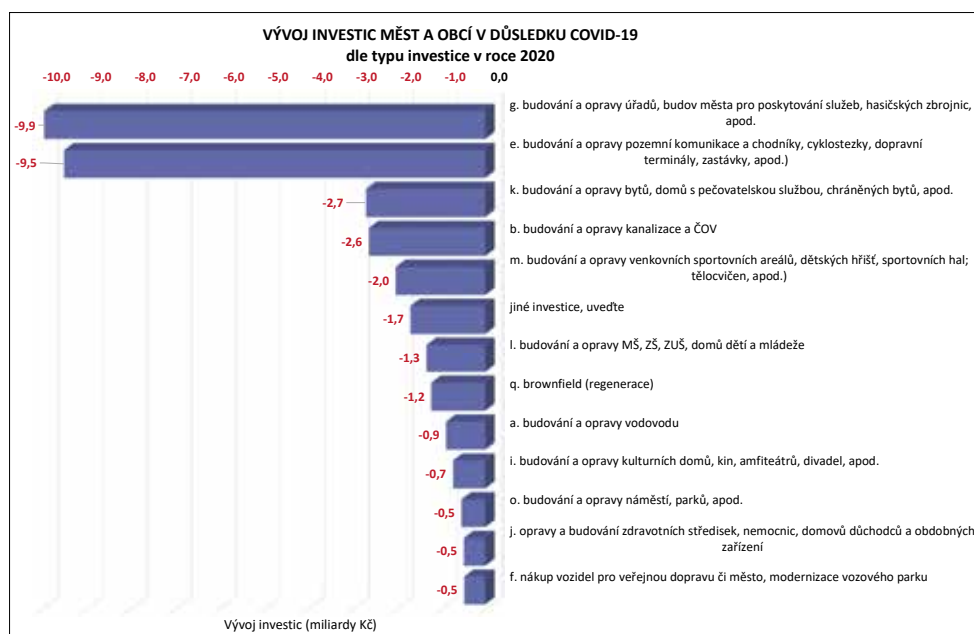
Avšak z hlediska celkového objemu investic nejvíce poklesnou v roce 2020 a 2021 výdaje municipalit na finančně náročnou infrastrukturu, tedy především na budování a opravy budov úřadů a budov v městském či obecním vlastnictví, dále na budování a opravy pozemních komunikací a s ní související infrastruktury, na budování a opravy bytů v městském a obecním vlastnictví (vč. DPS) či na budování a opravy ČOV a kanalizace.

Obce na protipandemická opatření vydaly značné prostředky

Z dotazníkového šetření je zřejmé, že města a obce vydaly poměrně značné prostředky na protipandemická opatření v souvislosti s bojem proti koronaviru (COVID-19), a to i v poměru k výdajům vlády. Při projekci na celé území ČR je tato částka odhadována na 2 mld. Kč. Z dotazníku vyplývá značná diferencovanost co množství vynaložených prostředků z městských či obecních pokladen. Statutární města a některé městské části větších statutárních měst vydaly částky v řádu desítek milionů, avšak nezanedbatelné částky ze svých omezených rozpočtů vyčlenily i menší obce do 1000 obyvatel, u nichž průměrná hodnota činila 71,2 tis. Kč.

Obava z budoucího vývoje

Mezi představiteli samospráv panuje značná nejistota z budoucího vývoje. Více než polovina měst a obcí očekává v roce 2020 pokles daňových příjmů o více než 5 %. Z tohoto počtu třetina municipalit odhaduje výpadek daňových příjmů o více než 10 %. Obdobné poklesy očekávají zástupci měst a obcí rovněž u nedaňových příjmů a také u běžných výdajů municipalit. S ohledem na výše zmíněné a pravděpodobné značné poklesy v příjmech měst a obcí byla jednou z důležitých otázek z dotazníkového šetření ta na výši nesplacených úvěrů (k 31. březnu 2020). Průměrná částka nesplacených úvěrů u statutárních měst činila 681,8 mil. Kč. U měst nad

Návrh Víceletého finančního rámce má novou podobu

Ve středu 27. května 2020 představila Evropská komise nový návrh Víceletého finančního rámce (VFR). Dlouhodobě očekávaný nový návrh evropského rozpočtu na další programové období pro roky 2021–2027 musel doznat změn. Pojdme se spolu podívat na to, co již víme.

Po únorovém neschválení původního návrhu VFR byl neočekávaně celý svět zasažen epidemií koronaviru COVID-19, což zkomplikovalo práci na úpravách budoucího rozpočtu EU. Ještě před zveřejněním nového návrhu bylo jasné, že všechny evropské státy čeká v budoucím programovém období nelehký boj s následky pandemie, který bude nutné zvládnout i za cenu bolestivých kroků. Nový návrh VFR, který byl na půdě Evropského parlamentu představen 27. května 2020, dokonce počítá s částkou 1,1 bilionu eur.

Základní pilíře, které mají napomoci restartu ekonomiky, zůstávají stejné jako u předchozího návrhu VFR. Evropská komise stále klade důraz na snižování emisí a na ekonomiku založenou na jednotném digitál-

ním trhu. Nově by měl vzniknout zdravotní plán, který by pro krizové případy, jako byl letošní koronavirus, zajistil spolehlivé dodávky zdravotnického materiálu a léků napříč Evropou. Původní parametry politiky soudržnosti byly upraveny, nově bude pozornost věnována rovněž podpoře cestovního ruchu a kultury a dále MSP. Budoucí programové období v EU by mělo být rovněž realizováno s větší možností převodu mezi jednotlivými fondy, což zvýší flexibilitu reagovat promptně na nenadálé situace.

Současně byl představen tzv. Fond obnovy (Recovery fund), který je určen na pomoc ekonomikám zasaženým koronavirovou krizí a který má plánovaný objem finančních prostředků 20 miliard eur (skoro 550 miliard korun). Největšími příjemci

pomoci měly být nejpostiženější jihoevropské země Itálie a Španělsko, pro které komise předpokládá více než třetinu celého balíku. V případě České republiky počítají první propočty s částkou 20 miliard eur. Aby byl tento fond schválen, je ovšem nutné, aby se shodli všichni evropští lídři.

Návrh budoucího rozpočtu bude projednáván v Evropské komisi v druhé polovině června společně s Fondem obnovy. O dalším vývoji, který je zásadní pro vyřešení otázek nastavení operačních programů i celkového objemu finančních prostředků dostupných pro Českou republiku, budeme informovat.

*Mgr. Pavlína Toporská
Sekce regionální rozvoje
a zahraničních vztahů*

Současná legislativa stanovuje parametry pro výskyt pesticidů v potravinách, ale ne v podzemních vodách

Specializované laboratoře provádějí dlouhodobý monitoring podzemních vod pro Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ). Kromě stanovení 299 ukazatelů se specialisté zaměřují na rezidua pesticidů a lékových přípravků. Současná legislativa stanovuje parametry pro výskyt pesticidů v potravinách, ale doposud nejsou stanoveny limity pro jejich výskyt v podzemních vodách, ačkoli výsledky monitoringu ČHMÚ prokazují zasažení podzemních vod pesticidními látkami.

V současnosti existuje více než 1200 registrovaných aktivních látek s pesticidním účinkem, hojně využívané v zemědělství, lesním i vodním hospodářství a v neposlední řadě také v komunální hygieně. Kromě nesporných pozitivních aspektů (*Organizace pro výživu a zemědělství Food and Agriculture Organization odhaduje až 30 % ztráty zemědělských plodin způsobených škodlivými činiteli bez použití účinných prostředků*) se ale v důsledku chemizace dostávají tisíce tun chemických sloučenin do povrchových, podzemních vod a zemin, které mohou být toxické nebo jinak nežádoucí. Žádný z dnes používaných pesticidů nebyl Mezinárodní agenturou pro výzkum rakoviny klasifikován jako prokázaný lidský karcinogen, přesto jsou některé z nich klasifikovány jako potenciální lidské karcinogeny.

Cesta od arsenu po dnešních 1200 registrovaných látek s pesticidním účinkem

Snaha ochránit zemědělské produkty před napadením škůdci byla doložena již ve starověku, kdy se během vegetace používal preparát obsahující arsen. V polovině 19. století začala být využívána *pařížská zeleň*, tedy technický arsenitan měďnatý, jako insekticid. Ve století 20. následovaly organické sloučeniny rtuti pro ochranu osiva. K zásadnímu rozmachu používání pesticidů došlo ve 30. letech minulého století a nesmíme opomenout rok 1939, kdy byl uveden na trh vysoce účinný insekticid DDT. Alarmující signály o výskytu reziduí DDT prakticky ve všech složkách ekosystému a jejich negativních ekotoxikologických účincích se objevily

v 60. letech minulého století. DDT a příbuzné látky pak byly postupně téměř všechny zakázány, přesto můžeme dodnes detekovat jejich rezidua ve složkách životního prostředí. Právě metabolity pesticidů mohou být často mnohem toxičtější než samotné mateřské látky.

Analýza rezidua pesticidů a lékových přípravků pro Český hydrometeorologický ústav

Chemické ošetřování rostlin pesticidy se v důsledku zvýšení intenzity zemědělské produkce technických plodin pro energetické použití v posledních letech stává opět citelným problémem z hlediska ohrožení zdrojů povrchových a podzemních vod. Rozsáhlým projektem, na kterém odborníci již řadu let participují, je Monitoring

podzemních vod pro ČHMÚ. Pravidelně analyzují 299 ukazatelů, u kterých kromě základního chemického složení, přítomnosti těžkých kovů nebo těžkých organických látek, se zaměřují na rezidua pesticidů a farmaceutických přípravků. Pomocí moderních instrumentálních analytických technik laboratoře sledují i minimální množství těchto látek. „Kromě základního chemického složení se nejčastěji setkáváme s rezidui pesticidů na bázi glyfosátu, kvarterních amoniových solí, močovinových, karbamátových, fenoxalkanových či triazinových pesticidů. Bohužel zejména v podzemních vodách znečištění zůstává velmi dlouho, jejich přirozené čištění nebo rozklad pesticidů přírodními procesy trvá desetiletí,“ říká Soňa Persichová, obchodní zástupkyně laboratoří AQUATEST.

Aktuálně diskutovaný herbicid glyfosát

Herbicidní přípravky, ve kterých je glyfosát obsažen, jsou v 21. století celosvětově nejvíce používanými univerzálními herbicidy, a to v zemědělství pro odstranění plevelů z polí před setím, k urychlení zrání a sušení, dále z parků, veřejných prostranství, v okolí silnic, železnic, nebo k odstranění nežádoucích travních porostů. Tyto přípravky jsou zároveň aplikovány i malými zahrádkami.

Četné zdroje varují před riziky rozsáhlého a mnohdy zbytečného nadužívání přípravků na bázi glyfosátu. „My v důsledku prakticky neregulovaného používání můžeme glyfosát a jeho degradační produkt AMPA, aminomethyl fosforečnou kyselinu, detekovat prakticky v celém spektru potravin, obilovin, ovoci, zelenině, pitné vodě či půdě. Proto standardně provádíme stanovení glyfosátu a jeho metabolitů při testování vod. V minulém roce jsme úspěšně akreditovali metodu stanovení glyfosátu a jeho metabolitů také v zeminách,“ uvádí Soňa Persichová. Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny zařadila glyfosát mezi pravděpodobné karcinogeny, nicméně rakovinouvé účinky na člověka stále prokázány nebyly. V Evropské unii zatím použití tohoto pesticidu zakázáno nebylo, a to do roku 2022, kdy bude Evropský parlament projednávat zákaz použití této látky. Přesto od ledna 2019 v Česku platí zákaz používání přípravků s obsahem glyfosátu před sklizní u plodin s potenciálním potravinářským využitím.

Dodavatel pitné vody musí sledovat přípravky a jejich metabolity obsažené ve vodě

Důležitým aspektem monitoringu pitné vody je skutečnost, že rozsah sledovaných

účinných látek přípravků a jejich metabolitů není přesně vymezen. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 252/2004 Sb. stanovuje hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu, četnost i rozsah kontroly pitné vody. Vyhláška stanoví povinnost výrobce pitné vody sledovat přípravky a jejich metabolity s pravděpodobným výskytem v daném zdroji. Pokud některé přípravky nejsou součástí úplného rozboru pitné vody, musí producent zdůvodnit, proč nepředpokládá výskyt reziduí ve zdroji.

Provozovatelé veřejných vodovodů nemají dostatečné informace pro zajištění odpovídajícího monitoringu kvality pitné vody

Dodavatelé pitné vody mají v současné době velice omezený přístup k informacím o aplikaci přípravků a o jejich možném výskytu ve vodních zdrojích. K dispozici je pouze neúplný celostátní celkový součet množství aplikovaných přípravků, zveřejňovaný s jednoletým až dvouletým zpožděním. V mnohých případech je tak rozsah prováděných analýz neúplný a může vést k podhodnocení reálné situace.

Opatření týkající se výskytu reziduí pesticidů se vztahují na potraviny, nikoli na podzemní vody

Opatření týkající se výskytu reziduí pesticidů v potravinách jsou vesměs stanovena na úrovni Evropské unie. Povolené hladiny pesticidů jsou sjednoceny ve všech členských zemích EU od konce roku 2008. Evropská legislativa se nyní zabývá limity přítomnosti pesticidů v povrchových a podzemních vodách. Na základě Monitoringu podzemních vod ČHMÚ výsledky prokazují, že právě podzemní vody jsou pesticidními látkami zasaženy.

Institut pro investice a inovace

Zpracování osobních údajů v souvislosti s omezením šíření viru Covid-19 nelze brát na lehkou váhu

Dne 17. května 2020, po dlouhých 66 dnech, skončil nejdéle trvající nouzový stav v dějinách České republiky. Už před jeho koncem začal proces postupného uvolňování bezpečnostních opatření, jež byla pro účely omezení šíření viru zavedena. V důsledku toho byl obnoven či rozšířen provoz většiny pracovišť a institucí, které spadají pod fungování měst a obcí. Boj proti šíření viru však není rozhodně u konce, naopak dle epidemiologů nelze vyloučit příchod druhé vlny viru.

Nadále bude docházet ke zpracování osobních údajů nakažených, jejich rodinných příslušníků i dalších osob, s nimiž přišli do kontaktu. Jakkoli lze považovat boj s nemocí za legitimní účel zpracování osobních údajů, je nezbytné s daty nakládat plně v souladu se základními zásadami GDPR, tj. dodržet zásadu zákonnosti, korektnosti, transparentnosti, omezení účelu, minimalizace údajů, přesnosti, omezení uložení a zásady integrity a důvěrnosti. Je tak zjevné, že se skončením nouzového stavu se váží některé nové a nezodpovězené otázky – jaké možnosti nyní budeme mít, abychom mohli jednat chránit osobní údaje a zároveň efektivně zabránit šíření viru? Jakým způsobem a jaké údaje bude možné zpracovávat, abychom se vyvarovali problémů a současně nezanedbali žádné povinnosti? Co nám je uloženo zákonem a co nikoliv? V textu níže si dovolíme pouze v krátkosti nastínit základy dalšího postupu s ohledem na GDPR ve vztahu k zabránění šíření onemocnění Covid-19.

Koho se může zpracování osobních údajů v souvislosti s virem Covid-19 týkat?

Jedná se prakticky o všechny osoby, jež se nacházejí na pracovištích spadajících pod města a obce. Tedy kupříkladu se jed-

ná o školky a školy, kulturní, volnočasová a sportovní zařízení, zdravotnická zařízení, zařízení sociálních služeb, dětské domovy, městskou policii, hasiče, dopravní služby či pohřební služby a další. Na všech uvedených pracovištích jsou prováděny činnosti, které mohou zasáhnout do práv

RNDr. Igor Němec

Mgr. Jakub Mareš

GDPR
solutions

a svobod fyzických osob, a je proto nutné zamyslet se nad tím, které oblasti jejich činnosti se mohou ukazovat v souvislosti se skončením nouzovým stavem, virovou epidemií a ochranou osobních údajů jako problematické.

K jakým zpracováním osobních údajů může v souvislosti s virem Covid-19 dojít?

Nejčastěji se bude zpracování osobních údajů týkat zdravotního stavu pracovníků, jejich rodinných příslušníků a dalších osob, s nimiž přišli do kontaktu. Zároveň se může v omezené míře týkat i zdravotního stavu osob, jež výše uvedená zařízení navštívily či využívají jejich služeb. Se skončením nouzového stavu se pak mění (omezují) i některé možnosti reakce na vyvolané situace, kdy již nebude zejména možné se bez dalšího odvolávat na situaci s virovou epidemií Covid-19 jako na univerzální „výmluvu“ pro téměř jakékoli nestandardní nakládání s osobními údaji, avšak bude třeba mít jakékoliv zpracování osobních (a zejména citlivých) údajů odůvodněno.

Některé okolnosti se však měnit nebudou. Je například zjevné, že jeví-li zaměstnanec na pracovišti příznaky onemocnění virem Covid-19, má zaměstnavatel právo zaměstnance vyzvat, aby opustil pracoviště, navštívil lékaře, nechal se vyšetřit a případně se nechal otestovat.

Řešení výše uvedené situace se přímo nabízí, avšak co například učinit za situace, má-li zaměstnavatel podezření, že se zaměstnanec vyhýbá nástupu na pracoviště s argumentem, že se stará o dítě, které nechodí do školky z důvodu jejího uzavření nebo z tzv. objektivních důvodů (např. při riziku pro zdraví dítěte či osoby sdílející domácnost)? Je možné si tuto informaci ověřit telefonátem do školky a může školka vůbec takovou informaci poskytnout?

Hned na počátku je třeba si uvědomit, že je nezbytné se vyvarovat jakýchkoliv telefonických ověřování těchto informací. Jestliže zaměstnanec žádá ošetřovně z důvodu uzavření školky, musí být jeho žádost školkou písemně potvrzena. U tzv. objektivních důvodů musí být žádost potvrzena lékařským zařízením. Školským, ale i jakýmkoli jiným zařízením tedy nedoporučujeme, aby podlehla tlaku a poskytovala informace telefonickou cestou. Jedná se o nedostatečně zabezpečenou formu přenosu osobních údajů z toho důvodu, že není možné určit, kdo přesně se na „druhé straně telefonního drátu“ či pod e-mailovou adresou skrývá. Může se tak jednat o rodiče dítěte, ale také o osobu, jejíž motivace k získání osobních údajů může být postranní.

Totéž platí pro dotazy na zdravotní stav zaměstnanců – kupříkladu není možné sdělit kterékoli osobě bez prokázání náležitého zájmu údaje o zdravotním stavu (byť nakaženého) zaměstnance (a to v mnoha případech ani spolupracovníkům takového zaměstnance!). Informace

o zdravotním stavu je totiž velmi citlivá a nikdy nevíme, pro jaké příležitosti je konkrétní osoba může využít, respektive zneužít. Celkově je tak možné najisto říci, že ani v době šíření pandemie není možné pravidla ochrany osobních údajů obcházet či pokrucovat, ale vždy je nutné se držet základních zásad již výše zmíněných a selského rozumu.

Které údaje lze považovat za „citlivé“ a jak s nimi nakládat?

Prvotně si pojdme vysvětlit, co je to evidence osob s rizikovými faktory. Taková evidence obsahuje zejména údaje, dle nichž lze danou fyzickou osobu ztotožnit, a k tomu vypočítává případné rizikové faktory. Takové faktory označujeme též za citlivé údaje. Z tohoto plyne, že veškeré evidence osob s rizikovými faktory spadají do tzv. zvláštní kategorie osobních údajů, a proto se s nimi musí zacházet v přísném režimu dle GDPR. Tzn. zejména stanovit nezbytně nutnou dobu jejich uchování, režim přístupu a zabezpečení. Jinými slovy, doporučujeme přijmout vhodná technická a organizační opatření (např. dobře uzamčené skříně s definovaným přístupem k zámku) k ochraně těchto osobních údajů před jejich ztrátou, zničením nebo zneužitím. Zběžně si pojdme uvést příkladem situaci, kdy je zaměstnanci nařízena karanténa. Takovou informaci zaměstnavatel zpracovává pouze určeným okruhem osob (např. personální oddělení). Veškeré údaje by pak měly být po uplynutí doby, s níž je informace svázána, zlikvidovány – v daném případě po uplynutí období karantény. Nejvhodnějším řešením je úprava

takových procesů vnitřním předpisem zaměstnavatele.

Jak bezpečně osobní údaje přenášet?

Musejí-li být citlivé údaje postoupeny či ověřeny, je nezbytné se nad formou přenosu důkladně zamyslet. S ohledem na nedostatečnou identifikaci osob (jak bylo uvedeno výše) nedoporučujeme využití telefonu kromě situací předem domluvených a odsouhlasených oběma stranami,

kdy je zcela zřejmé, jaká je totožnost majitele telefonního čísla a nejlépe je domluven i komunikační kód za účelem ověření totožnosti. Naopak z opačného důvodu lze doporučit osobní přenos, anebo využití datové schránky. Méně citlivá data lze zasílat prostřednictvím e-mailu, přičemž se doporučuje využívat výlučně pracovních e-mailových účtů (tedy takových, kde je možné předpokládat reálnou identitu vlastníka s větší jistotou než u běžného civilního e-mailu). Při komunikaci s rodiči se nedoporučuje školám, školám či volnočasovým zařízením zasílat hromadné zprávy v otevřených kopiích.

Poskytovatel dat zároveň musí znát účel dalšího zpracování a jeho povinností je poskytnout nejmenší možný rozsah dat, který je pro daný účel nezbytný. Kde to je jen trochu možné, nedoporučujeme v ko-

respondenci spojovat citlivá data se jménem a příjmením osob.

Příklad nepřiměřeného zpracování osobních údajů

Úřad pro ochranu osobních údajů označil měření a následné evidování teploty při vstupu na pracoviště za bezprecedentní zásah do integrity člověka, který by měl být s koncem mimořádné situace zrušen a v jejím průběhu prováděn za mimořádných bezpečnostních opatření. Pokud takové měření jakékoli pracoviště provádí, doporučujeme je činit bez spojení se jménem osoby nebo dalšími údaji, které by mohly vést k její jednoznačné identifikaci. Po skončení mimořádné situace doporučujeme v této praktice nepokračovat. Dalším příkladem může být využití kamerového systému jakékoli organizace pro účely kontroly nošení roušek, na které se blíže zaměříme v některém z příštích článků.

Co zdůraznit na závěr

Je nezbytné zdůraznit, že při zpracování osobních údajů pro účely prevence před rozšířením viru Covid-19 je třeba, tak jako vždy, postupovat se zdravým rozumem, nebrat je na lehkou váhu a monitorovat dostupné zpravodajství. Vždy bychom si měli klást otázku, zda je to či ono zpracování nezbytné, nelze-li dosáhnout účelu jiným způsobem, a zda byla dostatečně šetřena práva občanů/zaměstnanců. Při zpracování osobních údajů je třeba klást důraz na zabezpečení při jejich přenosu a uchování.

Mgr. Jakub Mareš, RNDr. Igor Němec
GDPR Solutions, a. s.

Práce pověřence pro ochranu osobních údajů a její úskalí – i to je výzva pro Svaz s nejlepšími odborníky v týmu

Nově je zařazena do činnosti Svazu i Pracovní skupina pověřenců DPO, jejímž předsedou je primátor města Kladna Dan Jiránek. Složení této pracovní skupiny jak dříve, tak i nyní pokračuje se samými excelentními odborníky, což se jednoznačně odráží i v jejich oceňování na poli jejich práce. Určitě musíme zmínit Miloše Šnytra, člena naší pracovní skupiny, který získal v roce 2018 ocenění Pověřenec pro ochranu osobních údajů za rok 2018, jež uděluje Spolek pro ochranu osobních údajů, který je profesní organizací pověřenců pro ochranu osobních údajů a dalších odborníků zabývajících se ochranou osobních údajů v soukromém podnikání, samosprávě a veřejné správě. A co se nestalo při oceňování v roce 2019? Pro oblast veřejného sektoru byla na druhém místě za rok 2019 oceněna Lenka Grygarová, pověřenkyně pro ochranu osobních údajů města Brandýs nad Labem–Stará Boleslav. A tak jsme se rozhodli ji trochu vyzpovídat.

Paní Grygarová, práce pověřence pro ochranu osobních údajů často bývá opředena tajemstvími, je to stále ještě poměrně nový institut. Co vlastně tato práce obnáší? Přibližte nám, prosím, její náplň.

Jednou z hlavních novinek, kterou s sebou přinesla účinnost Obecného nařízení o ochraně osobních údajů, známého u nás pod zkratkou GDPR, je zřízení funkce pověřence pro ochranu osobních údajů. Pro určité správce a zpracovatele osobních údajů z řad orgánů veřejné moci a veřejných subjektů je zřízení této funkce povinné. Základním úkolem pověřence je pomáhat správci nebo zpracovateli ve všech otázkách souvisejících s ochranou osobních údajů. Pověřenec jim poskytuje informace a poradenství, monitoruje soulad zpracování s obecným nařízením, vydává doporučení a zvyšuje povědomí a odbornou přípravu pracovníků zapojených do zpracování údajů, je dosažitelný a komunikuje se subjekty údajů. Dále pověřenec působí jako kontaktní místo a spolupracuje s dozorovým Úřadem pro ochranu osobních údajů.

Co Vás přimělo jít dělat toto řemeslo? Přece jenom se stále jedná o pole neobjednané a dalo by se říci, velice složité.

Ochrana soukromí a osobních údajů se věnuji již dlouhou dobu. Už jen vývoj zmiňovaného nařízení jsem sledovala s napětím a očekáváním. Víte, ani si neuvědomujeme, kolik podstatných a citlivých informací o sobě během našich životů sdělíme a v současné době i snadno zveřejníme. A ani si neumíme představit, jak lehce se takové údaje stanou předmětem zneužití. V momentě, kdy se stalo GDPR účinné, vnímala jsem to i mj. jako velkou výzvu, že mohu být součástí procesu budování nové agendy. V té době se vše tak nějak semlelo a je ze mě pověřenec.

Povězte, je těžké se stát pověřencem pro ochranu osobních údajů? Co vše musím umět a splnit?

Obecné nařízení stanovuje, že pověřenec musí být jmenován na základě svých profesních kvalit. Základním předpokladem jsou odborné znalosti práva a zkušenosti a praxe v oblasti ochrany osobních údajů. Nejsou sice definovány přesné úrovně znalostí a dovedností pověřence, avšak v podmínkách měst

a obcí považují vědomosti o fungování veřejné správy za nezbytný požadavek. Neméně důležitá je i odpovídající znalost informačních technologií a bezpečnosti dat, praktická znalost chodu organizace, vnitřních předpisů a procesů zpracování v organizaci, ve které pověřenec působí. Oblast ochrany osobních údajů prochází, i díky rychlému rozvoji technologií, změnami, a každý, kdo se rozhodne pro činnost pověřence, by měl počítat s neustálým zvyšováním a prohlubováním si svých odborných znalostí.

V čem spatřujete největší úskalí Vaší práce?

Nemluvila bych přímo o úskalí. Spíše bych to označila za nikdy nekončící osvětu. V našich podmínkách si, bohužel, stále ještě mnoho lidí neuvědomuje, jak cenné jsou jejich údaje v dnešním světě a jaká nebezpečí, rizika a komplikace může přinést jejich případný únik či ztráta soukromí, ostatně jak jsem už říkala. A samotní správci se také ne vždy dostatečně a do hloubky zamýšlí nad tím, zda vůbec všechna požadovaná osobní data potřebují. A to je nekonečný příběh, ale také výzva pro práci pověřenců.

A co je naopak velkým pozitivem?

Mohu hovořit o mých osobních pozitivech, ty jsou dány místem, kde jako pověřenec působím. Již od počátku mi bylo ze strany vedení města vytvořeno vstřícné pracovní prostředí, založené na spolupráci se vzájemnou důvěrou a s respektem k mé práci. Za což bych chtěla tímto poděkovat. Pokud mám možnost hovořit s mými kolegyněmi a kolegy pověřenci, není to doposud všude samozřejmostí. To je moje velká přidaná hodnota.

ne pracovní prostředí, založené na spolupráci se vzájemnou důvěrou a s respektem k mé práci. Za což bych chtěla tímto poděkovat. Pokud mám možnost hovořit s mými kolegyněmi a kolegy pověřenci, není to doposud všude samozřejmostí. To je moje velká přidaná hodnota.

Získala jste ocenění pro rok 2019 za Vaši práci, jak jsme zmínili. Jak vnímáte toto ocenění? Je to určitě důvod pro to být na sebe pyšná, přece jenom je to v rámci Vaší profesní organizace vskutku velké ocenění.

Ocenění pro mne bylo velkým překvapením, opravdu jsem to nečekala. Jsem velice ráda, že naše práce v obcích a městech, ve veřejné správě, nezůstává bez povšimnutí. Je to ale také velký závazek. Ráda bych touto cestou pogratulovala i ostatním finalistům a věřím, že toto ocenění naší každodenní práce

napomůže zvýšení povědomí veřejnosti o práci pověřenců pro ochranu osobních údajů.

Děkuji za prostor k vyjádření a všem přeji mnoho úspěchů a hlavně pevné zdraví.

Za poskytnutý rozhovor poděkovala paní Lence Grygarové garantka pracovní slupiny Alena Klimtová:

Moc Vám děkujeme za rozhovor a ještě jednou gratulujeme a doufáme, že budete stále aktivní členkou naší pracovní skupiny a bude nám ctí s Vámi nadále spolupracovat. A dlužno dodat, že vlastně celá Pracovní skupina pověřenců DPO je složena z osobností ve svém oboru a jejich spolupráce pod taktovkou primátora Dana Jiráčka je úžasná. Ostatně tak tomu bylo i v období, kdy skupina byla vedena Miroslavou Sobkovou ve spolupráci s Janou Chládkovou a s podporou Antonína Líznera a dalších a dalších. Prostě je to jako ostatní pracovní skupiny a komise Svazu – řada odborníků s vysokým nasazením,

jejichž cílem je řešit problémy, běžné, praktické, které souvisí s dennodenní činností v obcích a případně apelovat na legislativní i metodické změny. A neboť vždy chceme znát postoje ze strany vyšších, často se jednání účastní v této pracovní skupině hosté z řad Ministerstva vnitra či Úřadu na ochranu osobních údajů a lze tak klást dotazy přímo na ně a požadovat informace a vysvětlení. A to je fajn.

Dodává:

A pro vás, naše milé čtenářky a čtenáři, se budeme snažit nadále přibližovat tímto způsobem práci našich komisí a pracovních skupin a její členy. Je důležité, a takto to vnímáme, abyste věděli, kdo a kde jak pracuje, na koho se můžete také obrátit v rámci té určité odbornosti, že je zde možnost poradit se s kolegy a kolegyněmi z oboru, poslat dotaz atd. atd. A že jsme všichni lidé z masa a kostí, se svými radostmi i starostmi i obavami, což si asi právě v této složité době začínáme uvědomovat stále víc a víc.

projekt

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Právní režim krizového řízení z hlediska obcí

V rámci projektu „Efektivní správa obcí“ je pro vás připraven specializovaný e-learningový kurz s názvem „Právní režim krizového řízení z hlediska obcí“. Propuknutí pandemie koronaviru v roce 2020 ukázalo, jak potřebné je podrobně znát právní aspekty krizového řízení. Jde o právní úpravu, která je v dobách klidu a míru podceňována, a její skutečný význam je široce pochopen až tehdy, dojde-li ke krizovému stavu.

Připravený e-learningový kurz vás provede **krizovým řízením**, seznámí vás s jeho ústavními základy i zákonnou úpravou a především ukáže, co vše se v době krizového stavu může v obci změnit, a to jak z pohledu zastupitele či starosty, tak i z pohledu úředníka obecního úřadu.

Text e-learningu je doplněn o příklady z praxe, nejčastěji kladené otázky k tématu a o sérii autotestů, na kterých si můžete procvičit získané znalosti. E-learningový kurz je již nyní dostupný na webových stránkách projektu www.projekteso.cz.

Na webových stránkách www.projekteso.cz dále naleznete e-learningové kurzy i k problematice těchto oblastí:

- Občanský zákoník a obce – základní modul
- Občanský zákoník a obce – pokročilý modul
- Zákon o obcích a předpisy související – základní modul
- Zákon o obcích a předpisy související – pokročilý modul
- Uzavírání smluv obce podle nového občanského zákoníku
- Veřejné zakázky a odpovědné zadávání
- Elektronická komunikace ve veřejných zakázkách
- Judikatura ke správnému řádu v praxi obcí a krajů

Nabídka e-learningových kurzů je neustále rozšiřována. Bude doplněna o kurzy např. k problematice

odpovědnosti zastupitelů, místních poplatků, střetu zájmů nebo malých rozpočtových pravidel.

Veškeré e-learningové kurzy jsou pro zájemce poskytovány zcela **BEZPLATNĚ**.

Doufáme, že tato situace bude již brzy za námi a co nevidět se uvidíme na jednom z našich prezenčních kurzů.

Tetín žije dál

Stejně jako řada jiných starostů jsem konfrontován se situací, kdy život v naší obci s 900 obyvateli je významně omezen. Kladu si otázky, zda panika, která vznikla v souvislosti z Číny se rozšířeného viru Covid 19, je v celé transatlantické civilizaci šířen uměle, či je to jen výplod naší internetové doby.

Není zcela normální, že této pandemii je věnována taková pozornost a přijímána taková opatření. Celosvětově, včetně země, které jsou zasaženy více než Česko, jsou počty zemřelých významně, a dokonce řádově nižší, než způsobí každoroční chřipka, alkoholismus, drogy či autonehody. Přijatá regulace na několik měsíců zcela ochromila ekonomiku a její dopady budou mít fatální důsledky. Není to ale kritika vlády České republiky, spíše přístupu společnosti jako celku k tomuto problému. Celkem se smutkem jsem vnímal i některé až xenofobní projevy, šíření paniky a iracionální chování některých jedinců i v naší obci. Protože tyto skutečnosti těžko mohu jako starosta menší obce významně ovlivnit, zaměřil jsem se na věci, které řešit mohu.

1. Turistický ruch

Odmítl jsem požadavek „ulice“ na úplný zákaz návštěv „Pražáků“ v naší obci. Pouze jsme je plakátky žádali, aby používali roušky. Věřím, že tuto pohostinnost nám návštěvníci vrátí a budou se k nám vracet.

2. Opatření v obci

Ve spolupráci s okolními obcemi jsme zajistili roušky pro seniory, průběžně dezinfikovali veřejná prostranství, včetně obchodu. Celkem jsme, myslím, poctivě dodržovali opatření vlády, ale snažili jsme se občany spíše uklidňovat než přilévat do ohně všeobecné paniky.

3. Elektronická komunikace

Jak řešit práci obce bez možnosti se scházet? Veřejná zasedání, porady zastupitelů a práci pracovních skupin jsme začali organizovat za pomoci telekonferencí. Konkrétně používáme Google Meet. Tento způsob komunikace se nám osvědčil a dostali jsme ho pod kůži a budeme ho zcela

určitě používat i v budoucnu pro zefektivnění jednání a zajištění přítomnosti účastníků. Dále jsme se konečně rozhodli k objednání aplikace Mobilní rozhlas.

4. GIS a DTM

Investice, které jsme v minulosti vynaložili do digitální technické mapy obce, pasportů majetku a geografického informačního systému, se nám postupně vracela i v minulosti, kdy tyto nástroje používáme pro řízení investic, ale i provozu obce. Nyní v době karantény se nám ve vazbě na elektronickou komunikaci vrací ještě rychleji. Je obrovsky užitečné, když si zkrátka nemusíte v terénu ověřovat údaje, které máte před sebou v digitální podobě okamžitě k dispozici a můžete přijímat ihned rozhodnutí.

5. Digitalizace výstavby

V letošním roce v naší obci realizujeme masivní investiční výstavbu a karanténa naše plány ohrožovala. Z tohoto důvodu jsme přistoupili na stavbách k využití dvou elektronických nástrojů, a to elektronický stavební deník pod názvem STAVEE. Tento nástroj nejen plní povinnosti stavebního deníku ze zákona, ale stává se nositelem informací po celou dobu výstavby a snižuje počet schůzek na stavbě. Druhým nástrojem je MAWIS photo, který umožňuje staviteli dokumentovat stavbu podzemních sítí za pomoci mobilní aplikace ještě před jejím zasypáním a tím nevyžaduje přítomnost technického dozoru investora na stavbě denně. S oběma řešeními jsme v obci obrovsky spokojeni a jsem připraven zájemcům ze strany obci sdělit více.

6. Stát zaostává

S datovými schránkami se digitalizace státních agend jako by zastavila. Občan stále stojí za přepážkou a čeká, zda stát uvidí coronavirus jako příležitost a bude stavět dále na existujících nástrojích, jako jsou datové schránky, portál občana, a pustí se konečně i do digitalizace procesů nejen stavebního řízení, ale i do digitalizace stavebnictví obecně.

Kde se nachází Tetín po karanténě?

Odstavce výše jsem psal před několika týdny. A kde se nachází Tetín v době po karanténě? Již nyní se na nás valí velké problémy, způsobené úplným ochromením ekonomiky. V současné době měsíčně nám na obecní účet putuje z rozpočtového určení daní pouze 50 % (!!!) dřívější částky. Přiznám se, že z toho máme těžkou hlavu. Samozřejmě chceme dokončit všechny zahájené investice. Nechceme jejich zastavením přispět k řetězovému efektu zastavení ekonomiky a přelít do stavebnictví. Nebude to ale vůbec jednoduché.

Můžeme se jen dohadovat, proč část světa zachvátila coronafobie. Do jaké míry za to mohou média, a to i veřejnoprávní. Nezašlo vedení našeho státu v opatřeních až příliš daleko? Proč někteří lidé reagují zcela neadekvátně? Jsou to jistě hlubší otázky, proč jsme jako ta biblická třtina ve větru a jsme vystrašení z čehokoliv neznámého.

*Ing. Martin Hrdlička
starosta obce Tetín*

Právní poradna v současné době funguje již druhým rokem a v databázi má kolem 2600 dotazů a odpovědí. Připomínáme, že každá členská obec má možnost mít až 11 individuálních přístupů. Chod právní poradny hradí v rozsahu pěti dotazů ročně na každou členskou obec (dosavadní průměr) Svaz. Veškeré odpovědi jsou stále upravovány, odpovídají aktuální legislativě. Hleďte na www.poradnaproobce.cz nebo na stránkách Svazu www.smocr.cz. V průběhu roku 2019 zavedla také nové služby – byla propojena s texty právních předpisů a novinkou jsou také automatické dokumenty (zatím vzory několika obecně závazných vyhlášek, smluv a záměrů).

Zeptali jste se...

Jakým způsobem může obec prodloužit splatnost místního poplatku, nemůže-li se sejít zastupitelstvo, aby schválilo nové znění obecně závazné vyhlášky?

Zákon o místních poplatcích umožňuje správci poplatku prominout celý poplatek nebo jeho část (včetně případného příslušenství). Doporučujeme tak zveřejnit informaci, že splatnost poplatku je posunuta, nicméně z právního hlediska nejde o odklad splatnosti, nýbrž následné hromadné prominutí úroku z prodlení či jiných sankcí za pozdní úhradu místního poplatku. Rozhodnutí, které je následně vydáváno z moci úřední (např. v průběhu července, bude-li splatnost posunuta do 30. 6.), musí splňovat náležitosti podle daňového řádu.

Má obec nějakou možnost, jak donutit občany, kteří v obci nemají trvalý pobyt, ale v realu zde žijí, ke změně trvalého pobytu do obce?

Místem trvalého pobytu se dle zákona rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolí. Místo trvalého pobytu si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít pouze jednu adresu trvalého pobytu. Zvolení místa trvalého pobytu je výlučným právem každého občana. Není tedy v pravomoci obce jej donutit, aby změnil místo trvalého pobytu na adresu nacházející se na území dané obce.

Může obec nabídnout stejný pozemek k prodeji a k pronájmu a posléze si vybrat, která varianta pro ni bude výhodnější?

Ano, takováto alternativní dispozice není dle našeho názoru vyloučena, obec není vázána svým záměrem, svou vůli může kdykoliv změnit, je tudíž přípustné, aby v rámci jednoho záměru byla uvedena alternativa, tj. prodej či pronájem pozemku. Obec si pak může zvolit, kterou z variant na základě došlých nabídek upřednostní a vyhodnotí jako nejvýhodnější. Doporučujeme však rovněž v záměru blíže specifikovat podmínky a práva obce od svého záměru kdykoliv odstoupit a žádnou smlouvu neuzavřít.

Obec zaměstnává osobu na zkrácený pracovní úvazek. Je možné dohodou stran změnit ujednání o zkráceném pracovním úvazku na dobu letní sezóny z důvodu zvýšených potřeb zaměstnavatele na plný pracovní úvazek? Lze to provést tak, aby se po skončení této doby pracovní úvazek automaticky změnil opět na zkrácený, aniž by bylo nutné uzavřít novou dohodu?

Pro změnu pracovní smlouvy ze zkráceného pracovního úvazku na plný pracovní úvazek je nutná dohoda obou stran. Je možné v dané dohodě specifikovat změnu pracovního úvazku, a to například důvodem a také dobou, po kterou bude změna trvat, v tomto případě tedy na měsíce červen – srpen. V dohodě je vhodné zároveň sjednat, že po uplynutí doby, po kterou bude vykonáván plný pracovní úvazek (červen – srpen) se bude pracovněprávní vztah opět řídit původní dohodou, tedy bude opět vykonáván částečný pracovní úvazek, bude tedy plný pracovní úvazek sjednán pouze na dobu určitou. Podotýkáme však, že tato změna je možná pouze se souhlasem zaměstnance. Nebude-li s touto změnou zaměstnanec souhlasit, ke změně pracovního úvazku nedojde.

Rada obce rozhodla v rámci její kompetence o uzavření smlouvy v poměru hlasování 3:2 pro. Starosta a místostarosta byli proti a nechťejí tuto smlouvu podepsat. Může rada v tomto případě určit podpisem smlouvy některého z členů rady?

V případě, kdy starosta odmítne usnesení realizovat a předmětnou smlouvu podepsat, tak je obecně možné a přípustné, aby rada obce pověřila konkrétního člena rady ohledně daného úkolu a aby byl vybraný člen rady pověřen podepsáním smlouvy.

Je možné, aby bylo v dobrovolném svazku obcí hlasováno per rollam? Není to ošetřeno ve stanovách svazku.

Zákon o obcích neupravuje hlasování v rámci dobrovolných svazků obcí. Obecně platí, že právnické osoby mají možnost ve svých stanovách připustit rozhodování orgánu ve vymezených záležitostech per rollam, tzn. mimo zasedání, ať již písemnou formou nebo s využitím technických prostředků (internet, e-mail atd.).

Lze tedy připustit, že také pro dobrovolné svazky obcí, jež jsou samostatnými právnickými osobami, na něž dopadají obecná ustanovení občanského zákoníku upravující problematiku právnických osob, toto ustanovení platí a že je tak možné využívat rozhodování per rollam. Podmínkou však je, že je to zakotveno ve stanovách svazku, v opačném případě se domníváme, že je třeba hlasovat v souladu se stanovami.

Může rada odpustit nájem za užívání nebytových prostor z důvodu nevykonávání živnostenské činnosti kvůli rozhodnutí vlády o vyhlášení nouzového stavu? Může být nájemné odpuštěné i za delší dobu?

Ano, rozhodně je možné, aby bylo prominuto či sníženo nájemné nájemci, který byl zasažen opatřeními v souvislosti s nouzovým stavem. Nabízí se několik variant řešení. První z nich je snížení či dočasné pozastavení placení nájemného cestou uzavření dodatku ke stávající nájemní smlouvě. Schválit dodatek by měl tentýž orgán obce, který schválil původní nájemní smlouvu. Jinak problematika nájmu spadá do zbytkové pravomoci rady obce. Výše nájemného je podstatnou náležitostí nájemní smlouvy, změně výše nájemného by tak mělo předcházet zveřejnění záměru. Ministerstvo vnitra však akceptuje dočasnou změnu výše nájemného (i např. na výši 0 Kč) bez zveřejnění záměru z důvodu nouzového stavu po dobu jeho trvání a dobu bezprostředně následující. Druhou možností je prominutí dluhu, kde však, činí-li dluh více než 20 000 Kč, rozhoduje zastupitelstvo obce. Jinak se rovněž jedná o zbytkovou pravomoc rady obce.

Není dle našeho názoru stanoveno žádné omezení, že by úlevy z nájemného mohly být poskytovány pouze po dobu trvání nouzového stavu, lze jej odpustit i za delší období, v každém případě však musí být takovýto postup řádně zdůvodněn v souladu s ustanoveními zákona o obcích. Doba by neměla být přehnaně dlouhá i z důvodu výše uvedené výjimky stanovené Ministerstvem vnitra pro zveřejňování záměru.

Připomínkujeme

V květnu 2020 jsme připomínkovali především:

Návrh vyhlášky o digitální technické mapě kraje

Předkládá Český úřad zeměměřický a katastrální, na Svazu připomínkuje Alena Klimtová

Města a obce plně podporují iniciativu k vytvoření digitální technické mapy, což dokládají svou aktivní účastí a pomocí při souvisejících pracích v tomto směru. Svaz navrhl, aby bylo zváženo využití stávajících digitálních technických map a vedena diskuse k zakomponování jejich využití do vyhlášky. Svaz požaduje v odůvodnění vyhlášky upřesnění rozboru finančních dopadů do veřejných rozpočtů včetně rozpočtů územních samosprávných celků nejen na krajské, ale i na obecní úrovni.

Svaz uplatnil i další připomínky a závěrem požádal, aby byla dále vedena diskuse k digitálním technickým mapám jak na úrovni obcí, tak krajů, a hledáno adekvátní řešení v přebírání jednotlivých stávajících souborů a jejich převodu do podmínek „nových“ digitálních technických map tak, aby byla maximálně využita dosavadní práce řady obcí i krajů a došlo tedy i k maximální úspoře vynaložených nákladů při zajištění maximální efektivity. Je zřejmé, že je třeba vyjasnit řadu dalších faktorů, které úzce doléhají na obce a jejich činnost a podrobit vše odborné diskusi.

Návrh novely nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 167/2016 Sb., o příspěvku ke zmírnění sociálních dopadů souvisejících s restrukturalizací a útlumem činnosti právnických osob v insolvenční zabývající se těžbou černého uhlí

Předkládá Ministerstvo průmyslu a obchodu, na Svazu připomínkuje Claudia Varhol

Svaz nesouhlasí se snížením měsíčního příspěvku zaměstnancům ze 7 000 Kč na 5 300 Kč z důvodu toho, že snížení příspěvku zhorší sociální dopady na zaměstnance s převážujícím výkonem práce mimo podzemí hlubinného dolu. Sociální dopady této úpravy postihnou právě osoby žijící zejména na Karvinsku a Frýdecko-Místecku zpravidla s trvalým pobytem.

Aktualizace měření a hodnocení veřejné správy

Předkládá Ministerstvo vnitra, na Svazu připomínkuje Alena Klimtová

Svaz uplatnil zásadní připomínku, aby systém obsahoval i indikátor tzv. zpětné vazby, který by reagoval na plánovaný rozvoj veřejné správy v klíčových oblastech, jako např. návrhy, jakým způsobem by se měl tento náročný výkon státní správy v klíčových oblastech (agendách) státu finančně ohodnocovat, jakým způsobem zajišťovat stabilitu zaměstnanců, tedy jakými nástroji zaměstnance udržet u této náročné a zodpovědné agendy a odlišit jejich výkon práce od běžné agendy zaměstnanců územních samosprávných celků, a to bez ohledu na hospodaření toho kterého územního samosprávného celku.

Stát by neměl stanovovat pouze právní požadavky na zaměstnance pro výkon dané agendy v klíčových oblastech, ale měl by pro stávající a budoucí zaměstnance plánovitě stanovovat cíle ohledně jejich rozvoje a zajištění jejich stability jako nezbytně nutnou zpětnou vazbu na vývojem požadované trendy rozvoje veřejné správy.

Návrh vyhlášky o seznamu položek popisu informačního systému veřejné správy

Předkládá Ministerstvo vnitra, na Svazu připomínkuje Alena Klimtová

Svaz navrhl, aby bylo za účelem prohlášení IS jako ISVS zváženo provádění „auditních řízení“ MV ČR či jiným stanoveným orgánem a následně aby byl vytvořen číselník v RPP, z něž by mohl orgán veřejné moci v případě potřeby provést výběr. Tím by se navrhovaná vyhláška stala nadbytečnou a celý systém by se tak stal transparentním.

Není zřejmé, z jakého důvodu není systém postaven tak, že pokud by chtěl nějaký výrobce/dodavatel deklarovat svůj IS jako ISVS, měl by povinnost projít „auditním řízením“ např. u MV ČR a v RPP by poté na základě tohoto vznikl číselník – jakýsi seznam těchto výrobců/dodavatelů. Následně by orgán veřejné moci mohl vybírat pouze z tohoto číselníku. Tím by došlo nejen k úspoře času, ale i k naprostému zjednodušení a celkovému zefektivnění.

Dále Svaz uplatnil řadu zásadních připomínek k seznamu položek popisu informačního systému veřejné správy.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů

Předkládá Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, na Svazu připomínkuje Alena Klimtová

Svaz uplatnil zásadní připomínku požadující výslovné vyloučení vydávání právních předpisů obcí z dozorové činnosti Úřadu na ochranu hospodářské soutěže. Dle dlouhodobého názoru Svazu se jedná o jisté systémové pochybení, pokud Úřad na ochranu hospodářské soutěže postihuje pokutami jednání v souvislosti s procesem přijímání vyhlášek obcí a jejich obsahu, neboť tak dochází k narušení principu dělby moci, když moc výkonná na základě provedené abstraktní kontroly podzákonného právního předpisu může uložit pokutu, přestože však tentýž právní předpis může obstát v rámci soudního přezkumu. Současně je zde tímto dána dvoukolejnost dozoru, kdy Ministerstvo vnitra je oprávněno podat soudu návrh na zrušení vyhlášky obce, kdežto Úřad na ochranu hospodářské soutěže za ni může uložit bez dalšího pokutu. Otázka normotvorby územních samosprávných celků spadala pod kontrolu Úřadu na ochranu hospodářské soutěže i Ministerstva vnitra, když jednoznačně by měla spadat výlučně do gesce Ministerstva vnitra.

Dále jsme se zabývali následujícími právními normami:

U těchto návrhů právních předpisů nebyl zjištěn negativní dopad do činnosti měst a obcí.

Zpráva o fungování Národního elektronického nástroje pro zadávání veřejných zakázek (NEN) za rok 2019

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky

Hodnotící zpráva k výsledkům kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti svěřené orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy za léta 2017–2019

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem kapitálového trhu

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě

Návrh vyhlášky o veterinárních přípravcích a veterinárních technických prostředcích

Návrh vyhlášky o stanovení správních obvodů obcí s rozšířenou působností, území obvodů hlavního města Prahy a příslušnosti některých obcí do jiného okresu

Návrh vyhlášky o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem

Návrh vyhlášky o obsahu a rozsahu údajů, které je poskytovatel podpory malého rozsahu povinen zaznamenat do centrálního registru podpor malého rozsahu, a o postupu při jejich zaznamenávání

Implementační plány programu Digitální Česko

Z judikatury

Ústavní soud zamítl návrh Ministerstva vnitra na zrušení obecně závazné vyhlášky města Bílina regulující hazard

Plénum Ústavního soudu svým náleznem sp. zn. Pl. ÚS 41/18 ze dne 17. dubna 2020 zamítlo návrh Ministerstva vnitra na zrušení obecně závazné vyhlášky města Bílina č. 10/2015, o regulaci provozování sázkových her, loterií a jiných podobných her.

Návrh na zrušení předmětné vyhlášky podalo k Ústavnímu soudu Ministerstvo vnitra. Důvodem pro podání návrhu bylo rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) ze dne 13. 11. 2017. Tristní na této věci je skutečnost, že město poté, co vydalo vyhlášku č. 10/2015, ji předložilo ministerstvu k posouzení zákonnosti. Ministerstvo potvrdilo, že vyhláška č. 10/2015 je v souladu se zákonem. Posouzení, zda není vyhláška

č. 10/2015 diskriminační, provedl následně i ÚOHS. Rozhodnutím svého předsedy však dospěl ÚOHS k opačnému závěru, že vyhláška č. 10/2015 je v rozporu se zákonem. Na základě uvedeného ministerstvo – i přes své původní potvrzení, že vyhláška č. 10/2015 je v souladu se zákonem – přistoupilo k dozorovým opatřením, tj. pozastavilo účinnost vyhlášky č. 10/2015 a podalo návrh na její zrušení k Ústavnímu soudu.

Ministerstvo odůvodnilo své podání mimo jiné tím, že pokud ÚOHS pravomocně rozhodl, že město vydáním vyhlášky porušilo zákon o ochraně hospodářské soutěže, jde o situaci, kdy obecně závazná vyhláška odporuje zákonu, a tedy o důvod pro uplatnění dozorových kompetencí ze strany ministerstva.

Město Bílina se mělo vydáním výše uvedené vyhlášky dopustit narušení hos-

podářské soutěže, když dle rozhodnutí ÚOHS stanovilo místa pro provozování hazardních her neobjektivním a diskriminačním způsobem. Městu byla ze strany ÚOHS uložena pokuta ve výši 275 000 Kč.

Město ve vyhlášce stanovilo, že vymezené druhy hazardních her lze ve městě provozovat pouze na přesně vymezených čtyřech adresách. Kritéria výběru byla stanovena přímo v preambuli vyhlášky. Jedním z těchto kritérií je to, že by se provozovny neměly nacházet v částech s vysokou mírou kriminality. ÚOHS konstatoval, že nebylo prokázáno, že by uvedené kritérium bylo splněno všemi povolenými provozovny. Volba dvou objektů vzbuzuje důvodné pochybnosti o tom, zda bylo dané kritérium při výběru povolených míst dostatečně zohledněno.

Ústavní soud při přezkoumávání obecně závazných vyhlášek zpravidla volí test čtyř kroků. V rámci testu postupně zkoumá, zda měla obec pravomoc vydat napadenou obecně závaznou vyhlášku (1. krok testu), zda se obec při vydávání napadené obecně závazné vyhlášky nepohybovala mimo zákonem vymezenou věcnou působnost, tedy zda nejednala ultra vires (2. krok testu), zda obec při jejím vydání nezneužila zákonem jí svěřenou působnost (3. krok testu) a konečně zda obec přijetím napadené obecně závazné vyhlášky nejednala zjevně nerozumně (4. krok testu). Ústavní soud při přezkoumání výše uvedené vyhlášky města Bílina dospěl k závěru, že napadená vyhláška obstála ve všech čtyřech krocích testu.

Město nepřistoupilo k plošnému zákazu provozování hazardních her pro celé své území, ale omezilo tuto činnost toliko na čtyři provozovny. Přímo v textu vyhlášky č. 10/2015 k tomu město uvádí, že úplný zákaz provozování hazardních her na území města není možný vzhledem k ekonomické situaci města a také že by takový zákaz představoval reálné riziko vzniku nelegálních provozoven. Pokud jde o rozsah omezení, město stanoví, že adresná místa, v nichž mohou být provozovny hazardních her umístěny, mají být celkem čtyři. K tomu město uvádí, že podle jeho přesvědčení jde o maximální možný počet, který je pro město, s ohledem na veřejný pořádek, dobré mravy a možné negativní sociální dopady provozování hazardních her na území města, udržitelný. Tento záměr města – zakázat na základě shora uvedených důvodů prostřednictvím vyhlášky č. 10/2015 pro-

vozování hazardních her na celém území města s výjimkou čtyř provozoven – sleduje podle Ústavního soudu legitimní cíl, kterým je omezení dopadů hazardních her, které mohou negativně ovlivnit individuální osudy jednotlivců, jejich blízkých a ve svém důsledku i širšího okolí.

Samotný výběr čtyř konkrétních adresných míst, v nichž mohou být provozovny hazardních her umístěny, město ve vyhlášce odůvodňuje prostřednictvím kritérií stanovených v odstavci 5 a 6 Preambule vyhlášky. V odst. 5 jsou uvedena kritéria pro určení částí města, ve kterých se mají konkrétní adresná místa nacházet. Prvním kritériem je, aby provozovny hazardních her nebyly všechny umístěny v jedné části města (předcházení kumulování negativní dopadů) a každá provozovna nemá být umístěna v jiné části města (zajištění jejich kontroly). Podle dalšího kritéria má jít o části města, kde není vysoká míra kriminality, nejde o sociálně vyloučené oblasti, a kde nebyly v minulosti časté stížnosti na problémy způsobené provozováním hazardních her. A konečně má jít o části města, kde nedojde k rozporu s jejich charakterem (např. klidné rezidenční lokality). Z hlediska shora uvedeného legitimního cíle města shledává Ústavní soud tato kritéria jako relevantní a akceptovatelná.

Na základě těchto kritérií město ve vyhlášce určilo, že dvě provozovny hazardních her mají být umístěny v centru města a dvě na sídlišti Za Chlumem. K výběru sídliště Za Chlumem ministerstvo s poukazem na závěry ÚOHS namítá, že neodpovídá kritériu vysoké míry kriminality, neboť jde o druhou nejproblematičtější lokalitu z pohledu přestupků spáchaných ve městě – v roce 2011 zde bylo evidováno 19% všech přestupků spáchaných na území města. K výběru sídliště Za Chlumem město přímo ve vyhlášce č. 10/2015 uvádí, že tato oblast byla vybrána z toho důvodu, že jde o relativně stabilní a bezpečnou lokalitu v porovnání se zbytkem města, a zároveň je tam s přítomností provozoven hazardních her dlouhodobá bezproblémová zkušenost. Ve svém vyjádření k návrhu ministerstva město dále uvedlo, že kritérium týkající se vysoké kriminality mířilo primárně na trestnou činnost související s negativními dopady účasti na hazardních hrách, páchanou proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku.

Ústavní soud shledal uvedené objasnění kritéria vysoké míry kriminality městem

jako racionální a dále k uvedené námitce ministerstva upozornil na to, že výběr příslušné oblasti má být výsledkem jejího posouzení z hlediska všech stanovených kritérií, a to aniž by některé z nich muselo být nutně akcentováno. Proto uvedený počet spáchaných přestupků v dané oblasti ještě sám o sobě nemusí znamenat, že daná oblast má být z výběru bez dalšího vyloučena, resp. výběr dané oblasti nelze jen na základě předmětné argumentace ministerstva považovat za výraz libovůle, nerespektující předem stanovené kritérium.

I pokud jde o kritéria pro určení konkrétních adresných míst, neshledal na nich Ústavní soud nic neracionálního nebo diskriminačního.

S ohledem na shora uvedené dospěl Ústavní soud k závěru, že obec nezneužila svou zákonem stanovenou působnost a Ústavní soud nenalezl ani důvod považovat napadenou vyhlášku č. 10/2015 za v relevantním smyslu „nerozumnou“.

V této souvislosti považujeme za vhodné uvést, že Svaz měst a obcí ČR v rámci připomínkového řízení k novele zákona o hospodářské soutěži v květnu 2020 uplatnil zásadní připomínku. V rámci připomínky jsme požádali o výslovné vyloučení vydávání právních předpisů obcí z dozorové činnosti Úřadu na ochranu hospodářské soutěže. Dle dlouhodobého názoru Svazu se jedná o jisté systémové pochybení, pokud Úřad na ochranu hospodářské soutěže postihuje pokutami jednání v souvislosti s procesem přijímání vyhlášek obcí a jejich obsahu. Dle našeho názoru tak dochází k narušení principu dělby moci, když moc výkonná na základě provedené abstraktní kontroly podzákonného právního předpisu může uložit pokutu, přestože však tentýž právní předpis může obstát v rámci soudního přezkumu. Současně je zde tímto dána dvoukolejnost dozoru, kdy Ministerstvo vnitra je oprávněno podat soudu návrh na zrušení vyhlášky obce, kdežto Úřad na ochranu hospodářské soutěže za ni může uložit bez dalšího pokutu. Otázka normotvorby územních samosprávných celků tak spadá pod kontrolu Úřadu na ochranu hospodářské soutěže i Ministerstva vnitra, když jednoznačně by měla spadat výlučně do gesce Ministerstva vnitra.

Mgr. Ivona Mottlová
Legislativní a právní sekce

V tomto roce v každém čísle INS představujeme blíže činnost i personální složení jedné odborné komise, které slouží jako poradní orgány Předsednictva Svazu. V tomto čísle věnujeme prostor Komisi pro sociální věci a zdravotnictví, které náleží poměrně široká agenda. Ještě do zhruba poloviny minulého roku jste o ní mohli slyšet jako o Sociálně-zdravotní komisi, avšak současně se sestavováním nového složení členů komise došlo rovněž ke změně jejího názvu, který tak přesněji vystihuje předmět činnosti komise.

KOMISE PRO SOCIÁLNÍ VĚCI A ZDRAVOTNICTVÍ

Komise pro sociální věci a zdravotnictví je komisí, která se věnuje oblasti dotýkající se nás všech. Zajištění zdravotních i sociálních služeb na našem území v potřebné kvalitě a kvantitě je s ohledem na demografický vývoj nelehkým úkolem. Komise se svou činností snaží přispívat k řešení zásadních otázek souvisejících se zdravím našich občanů, zabezpečením bydlení pro sociálně slabé občany, zajištěním péče a podpory pro seniory, zdravotně postižené i jinak znevýhodněné občany.

Předseda

V čele komise od loňského roku stojí **Mgr. Jakub Rychtecký**, náměstek primátora statutárního města Pardubic, který má na radnici mimo jiné již druhé funkční období v gesci sociální politiky a zdravotnictví. Profesně se tak věnuje sociální politice a sociální práci, tedy oborům, kterými se zabýval na Masarykově univerzitě v Brně. V oblasti legislativy v minulosti profesně působil v Poslanecké sněmovně PČR. Je spoluautorem systémů a projektů Startovacího bydlení pro mladé a Konceptce dostupného bydlení v Pardubicích, zabývá se otázkami dostupného bydlení a systémy financování sociálních služeb. Byl přizván do vládního týmu pro tvorbu 15 opatření boje s chudobou. Z pozice předsedy komise se aktivně podílí na zpracování připomínek k řadě legislativních materiálů, účastní se jednání mimosvazových orgánů a vypořádacích porad k tvořeným zákonům, řídí a svolává komisi, na základě diskuze s členskou základnou Svazu obhájí a prosazuje zájmy měst a obcí v oblasti sociálních a zdravotních služeb či bydlení.

Garant

Garantem komise je **Mgr. Claudia Varhol**, zaměstnankyně Legislativní a právní sekce. Na Svazu je odbornou garantkou pro sociální, zdravotní a bezpečnostní oblast. Co se týče komise, jejím hlavním úkolem je komunikovat s jejími členy, spo-

lečně s předsedou navrhovat program jednání, zpracovávat podkladové materiály na zasedání komise či informovat členy o vývoji v oblasti aktuální legislativy a o dalších řešených záležitostech. V rámci časopisu InS má na starosti rubriku prevence a bezpečnost, v níž se snaží v každém čísle spolu se svými kolegy obsáhnout témata, kterými se města a obce zabývají a jsou pro ně přínosná. Mezi další její agendu patří zpracování připomínek k řadě různých materiálů, účast na jednáních mimosvazových orgánů, vypořádacích poradách, formuluje stanoviska a dopisy v návaznosti na obdržené podněty z členské základny Svazu či výstupy z jednání.

Členové s hlasovacím právem

Mgr. Jakub Rychtecký
náměstek primátora statutárního města Pardubice
Mgr. Libor Beránek
starosta obce Sokolnice
Mgr. Stanislava Gorecká
náměstkyně primátora statutárního města Havířov
Ing. Miroslav Hajdušík, MBA
náměstek primátora statutárního města Karviná
Ing. Michaela Matoušková, MPA
starostka obce Řečany nad Labem
Dagmar Novosadová, DiS.
starostka obce Kunín
Renata Oulehlová
starostka města Sokolov
Jitka Pokorná
starostka města Nová Role
Mgr. Pavla Štrobachová, MPA
starostka města Smečno
Ing. Roman Vašina
místostarosta městské části Brno-Židenice

Dalších 15 členů je s hlasem poradním.

Krátce k současné činnosti

Komise se od začátku své existence věnovala řadě velmi významných témat tý-

kajících se jak sociální, tak i zdravotní oblasti. Soustavně řeší problematiku sociálního bydlení, veřejného opatrovnictví, nedostatku lékařů v území, financování sociálních zařízení ve městech a obcích, sociálních dávek, stárnutí obyvatelstva a další důležité otázky. V poslední době se věnovala připravovaným legislativním návrhům v sociální agendě, mezi něž patří např. návrh novelizace zákona o sociálních službách. Hojně diskutovaným tématem bylo tzv. 15 opatření pro boj s chudobou, která téměř před dvěma lety představilo Ministerstvo práce a sociálních věcí. V rámci těchto opatření ministerstvo na sklonku minulého roku připravilo návrh zákona o přídatku na bydlení a novelu zákona o zaměstnanosti. Současně byl do meziresortního připomínkového řízení vložen návrh novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí, což je oblast, které komise také věnuje svou pozornost. Významné téma je sociální a dostupné bydlení.

Členové komise se podíleli na tvorbě připomínek k předložené Konceptci dostupného bydlení ČR 2020–2025 či k nařízení vlády upravující program Výstavba určený pro města a obce na zajištění dostupného a sociálního bydlení. Na pomezí sociální a zdravotní agendy existují adiktologické služby, proto je i tato oblast neméně důležitým předmětem projednávání. Věnuje se i reformě psychiatrické péče. Jednání komise se pravidelně účastní jak zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva zdravotnictví, ale také zástupci Ministerstva pro místní rozvoj a další významní hosté, kteří mají čím přispět při řešení otázek.

Zastoupení komise/Svazu v meziresortních komisích a jiných institucích

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace

Dotční komise Ministerstva práce a sociálních věcí pro poskytování neinvestičních dotací ze státního rozpočtu v oblasti sociálních služeb

Politicko-odborná pracovní skupina pro odměňování ve státní službě

Předsednictvo Svazu jednalo online 24. dubna 2020

Po stručné kontrole úkolů z posledního zasedání Předsednictvo přijalo informaci o stavu členské základny. V současné době Svaz eviduje **2765 členů** s počtem obyvatel přes 8 498 000. Výkonná ředitelka Kanceláře doplnila, že v jednání je vstup města Hostivice a obce Radvanec.

K jednomu z hlavních bodů patřila otázka hospodaření, tedy konkrétně **výsledek hospodaření Svazu k 31. 12. 2019**. Vše komentovala ředitelka ekonomické sekce, přičemž asi nejdůležitější informací bylo to, že skutečný výsledek hospodaření končil přebytkem. Mezi významné příjmy ovlivňující kladné hospodaření patří výplata dividendy v souladu s usnesením valné hromady společnosti MUFIS, a. s., a příjmy z akcí pořádných Svazem. Předsednictvo doporučilo Radě hospodaření Svazu za uplynulý rok schválit. Celková výše příjmů v roce 2019 (včetně projektů) tedy činila 173 055 493,98 Kč a celková výše nákladů 167 030 351,97 Kč. Celkový přebytek hospodaření (rezervní fond – přebytky hospodaření minulých let) nyní činí 42 463 449,19 Kč.

Tradičním bodem jednání Předsednictva je vždy i průběžná **informace o realizovaných a připravovaných projektech Svazu**. Na stránkách INS o nich pravidelně informujeme a své stránky mají i na webu Svazu. Za zmínku stojí, že velmi pozitivní byly reakce zástupců dobrovolných svazků obcí k připravovanému projektu Obec a lokální ekonomika (OLEK), 86% tento projekt kvituje. Kancelář Svazu podala také žádost o nový projekt Smart City, a to především díky kladnému hodnocení ze stran zapojených společností. Předsednictvo rovněž schválilo prodloužení projektu „Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce“ zkráceně „Centra společných služeb“ a navýšení jeho rozpočtu.

Další informace se týkaly vyjednávání nového programového období 2021–2027 (*podrobné informace jsme uvedli v INS č. 4–5/2020*) a jako vždy velký prostor byl věnován **aktuální legislativě**. Zde se nejvíce jednalo o redefinici stavebního zákona a o zákonu

o střetu zájmů (*opět – velmi podrobné informace jsme zveřejnili v INS č. 4–5/2020*). Nutno doplnit, že v Poslanecké sněmovně se připravuje komplexní pozměňovací návrh k projednávanému návrhu stavebního zákona, který se více podobá verzi, která byla předložena do připomínkového řízení v prosinci 2019, a poslanec Kupka připravuje formou poslanecké iniciativy nový zákon, který současně reflektuje požadavky Svazu. V nejbližších dnech se s ním uskuteční jednání. Na programu bylo i odpadové hospodářství a jeho legislativa. Zde bylo domluveno, že předseda Svazu František Lukl bezodkladně vyvolá jednání s poslankyní Krutákovou, předsedou SMS Polčákem a ministrem životního prostředí Brabcem. Svaz vítá iniciativu poslankyně Krutákové a podporuje diskusi o výši skládkovacího poplatku a ceny za skládkování, avšak požaduje, aby byl návrh průchozí v PS PČR a reálný i pro další subjekty v této oblasti.

Následně byl plánován XVIII. sněm Svazu v roce 2021 (preferujícím místem je momentálně Liberec), byla hodnocena únorová Právní konference, projednávány změny v komisích Předsednictva a podpořen byl návrh na zřízení Výboru DSO. Stanoveny byly náhradní termíny krajských setkání, byl podán přehled poskytnutých záštit (*viz INS č. 4–5/2020*) a domluveno bylo společné zasedání se Sdružením měst a obcí Slovenska (5.–6. 11. 2020 v Třeboni). Hovořilo se i o přípravě XXIII. celostátní konference (26. a 27. 11. 2020 v Clarion hotelu ve Vysočanech, hlavní téma restart ekonomiky) a o zadávání veřejných zakázek, což bude řešeno s JUDr. Lukášem Váňou z advokátní kanceláře KVB. Pro samosprávy je důležité, aby byla možnost v intencích zásady transparentnosti zadávat podlimitní zakázky místním regionálním firmám.

Poměrně hodně času bylo věnováno pochopitelně i problematice, kterou zapříčinila pandemie koronaviru a činnosti samospráv v době nouzového stavu.

Závěrem byla přijata rezignace Dagmar Novosadové, starostky Kunína, na členku Předsednictva Svazu i na post 1. místopředsedkyně Komory obcí a členství v dalších odborných komisích. Komory obcí navrhla Radě Svazu schválit za člena Předsednictva Mgr. Libora Beránka, starostu obce Sokolnice. Rada s návrhem souhlasila.

recenze

Název knihy: Smlouvy o rozvoji území obcí, když je investor za humny
Autoři: Vendula Záhumenská, David Záhumenský, Petr Svoboda, Petra Humlíčková
Nakladatelství: Wolters Kluwer
ISBN: 978-80-7598-597-2
Recenzent: Mgr. Ivona Mottlová

Publikace míří především na zástupce samospráv, kterým má pomoci zorientovat se v obtížně uchopitelném tématu. Uzavírání smluv s investory je běžným jevem, ale mnohým zastupitelům přidělová vrásky na čele. Jen dobře nastavená smlouva zajistí, že výsledek bude takový, jaké bylo očekávání samosprávy.

Autoři v publikaci zúročili své praktické zkušenosti a znalosti. Všichni autoři se dlouhodobě věnují právu územní samosprávy, územního rozvoje a územního plánování a ochrany životního prostředí. Mají

za sebou bohatou publikační činnost a věnují se i vzdělávání v oblasti územních samospráv, životního prostředí, územního rozvoje a územního plánování. Publikace je rozdělena na devět částí. Na zhruba 170 stranách poskytuje metodickou pomoc územním samosprávám při vyjednávání smluv s investory. Text je proložen příklady z praxe, které vhodně doplňují teoretický výklad. Praktické příklady jsou pro lepší porozumění doplněny komentáři. V textu je představena rovněž existující judikatura, což vhodně doplňuje celkový výklad problematiky. Publikace postupně čtenáře provádí

od popisu aktuální situace, přes seznámení se s postavením obcí v územním plánování a územním řízení k pojednání o druzích smluv. Čtenář se dozví, jak vyjednávat s investory, co by mělo být obsahem závazků smluvních stran. Autoři se věnují rovněž změnám územního plánu a náhradám v souvislosti s legitimními očekáváními investorů. Část publikace je věnována adaptačním opatřením, zejména v návaznosti na očekávané změny klimatu v obcích. V závěru autoři představují nástroje vhodné k zajištění rozumného a udržitelného rozvoje v obcích. Publikace představuje vítaného pomocníka pro územní samosprávy při uzavírání smluv o rozvoji území.

kávané změny klimatu v obcích. V závěru autoři představují nástroje vhodné k zajištění rozumného a udržitelného rozvoje v obcích. Publikace představuje vítaného pomocníka pro územní samosprávy při uzavírání smluv o rozvoji území.

